

Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ

Δελτίο Επικοινωνίας Μελών Συνδέσμου Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας "Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ"

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑΣ "Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ"

Διεύθυνση Γραφείου: Πειραιώς 4 • Αθήνα • 104 31 • τηλ.: 210.52.38.158

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο: το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' • ΧΡΟΝΟΣ 28ος • ΤΕΥΧΟΣ 127 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2003

ΖΩΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

του Αντώνη Καρκαγιάννη

Πρώτα η ζωή στο χωριό συγκροτούνταν γύρω από το παπά, τον δάσκαλο, τον πρόεδρο και «γραμματικό» της κοινότητας, τον χωροφύλακα και τον γιατρό, αν υπήρχε.

Σήμερα οι ενορίες της υπαίθρου μειώθηκαν και οι παπάδες λιγότεψαν. Συχνά ένας παπάς καλύπτει εκ περιτροπής τις θρησκευτικές ανάγκες δύο, τριών και τεσσάρων χωριών και πολλών ενοριών, τρέχοντας με το αυτοκίνητό του από τη μια στην άλλη, βιαστικά και μάλλον επιπόλαια για να προλάβει. Ο ρόλος του δασκάλου έχει επίσης μειωθεί. Σε πολλά χωριά δεν λειτουργούν σχολεία, γιατί δεν

υπάρχουν μαθητές ή αν λειτουργούν ο δάσκαλος δεν μένει στο χωριό, αλλά στην κοντινή κωμόπολη ή πόλη, πηγαίνει με το αυτοκίνητό του σε μονοθέσιο ή διθέσιο σχολείο, διδάσκει τις ώρες που πρέπει και αμέσως φεύγει. Στα περισσότερα χωριά δεν υπάρχει χωροφύλακας, κάποιο απομακρυσμένο αστυνομικό τμήμα ασκεί την αστυνομία και αν συμβεί κάτι, σπεύδει ένα περιπολικό. Η σκιά του χωροφύλακα εξέλιπε, καλό από μια άποψη, αλλά και κακό. Εξέλιπε και ο γιατρός, αντικαταστάθηκε από το πλησιέστερο, σε απόσταση το πολύ μισής ώρας,

Κέντρο Υγείας. Τέλος, εξέλιπαν ο πρόεδρος και ο «γραμματικός» γιατί, μετά τον «Καποδίστρια» ελάχιστες κοινότητες έχουν διατηρηθεί. Εντελώς διαφορετικό είναι το πρόσωπο του δημάρχου των κοινοτήτων που συνενώθηκαν σε δήμους. Σταθερότερα κέντρα κοινωνικής ζωής στο χωριό, αποδείχθηκαν το καφενείο και το μπακάλικο. Υπάρχουν, επιβιώνουν και λειτουργούν και στην πιο μικρή και απομονωμένη κοινότητα.

Η Καλοσκοπή την Άνοιξη.

Οι στοιχειώδεις αυτές παρατηρήσεις οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η παραδοσιακή ζωή του χωριού άλλαξε ριζικά, και τεί-

νει με νέα πρόσωπα, νέες συνήθειες και νέα κέντρα. Ο δρόμος και το αυτοκίνητο είναι το δραστικότερο μέσο της αλλαγής. Η βίαιη ερήμωση των χωριών, κυρίως των ορεινών, στον εμφύλιο πόλεμο, η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση, άφησαν μόνιμες καταστάσεις, οι περισσότεροι δεν επέστρεψαν ποτέ, συνέχισαν αλλού τη ζωή τους. Άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο πρόκοψαν και τώρα, τα τελευταία χρόνια, συνταξιοδοτούνται και κατά κάποιο τρόπο επιστρέφουν. Όχι για να ζήσουν στο χωριό, αλλά για να αναστηλώσουν το ερειπωμένο

στο χωριό, αλλά για να αναστηλώσουν το ερειπωμένο

σπίτι τους και να ζήσουν εκεί μερικές εβδομάδες το χρόνο. Είναι ένας τρόπος επιστροφής, όπου στο κέντρο του ενδιαφέροντος βρίσκεται η αναστήλωση του ερειπωμένου σπιτιού και συνεπώς η τάση αυτή θα μπορούσε να ενισχυθεί από το κράτος.

Μια άλλη μορφή επιστροφής είναι εκείνων που επέλεξαν να εργάζονται στην πόλη ή κωμόπολη και να διαμένουν στο χωριό, όταν η απόσταση δεν είναι, και συνήθως δεν είναι, μεγαλύτερη από μισή ώρα με το αυτοκίνητο. Αυτό που ορίζει, σχεδόν συνολικά, αυτό το είδος της χωριάτικης ζωής είναι οι ανάγκες των παιδιών της οικογένειας. Τα παιδιά, μετά το μονοθέσιο ή διθέσιο δημοτικό σχολείο, πρέπει να φοιτήσουν στο γυμνάσιο και μετά στο λύκειο και κυρίως πρέπει να παρακολουθήσουν ποικίλα μαθήματα φροντιστηρίου. Δεν είναι μόνο τα μαθήματα. Μην περιφρονείτε το μπαρ και την ανάγκη του νέου να συνευρεθεί με περισσότερα πρόσωπα του ίδιου και του άλλου φύλου. Για όλους αυτούς τους λόγους πολλοί ανα-

γκάζονται να εγκαταλείψουν το χωριό και να εγκατασταθούν στην πλησιέστερη πόλη ή κωμόπολη.

Το όνειρο κάθε γονέα στο χωριό είναι να αποκτήσει (για τα παιδιά του) διαμέρισμα στην πόλη. Σ' αυτό το όνειρο έχει επενδυθεί μεγάλο ποσοστό του αγροτικού εισοδήματος, ίσως μεγαλύτερο από αυτό που διατίθεται και επενδύεται στις καλλιέργειες.

Βέβαια, ως παράγων διαμόρφωσης της νέας ζωής στο χωριό παραμένει το εισόδημα. Αν το χωριό παράγει εισοδήματα ικανά να στηρίξουν τη σύγχρονη ζωή. Αν δεν παράγει, η ζωή στο χωριό είναι απλή ιδιοτυπία ή αναχωριτισμός και όχι ανάγκη. Γεγονός είναι ένα: Η παλιά, η παραδοσιακή ζωή στο χωριό, όπως και πολλές από τις παραδοσιακές δραστηριότητες, έχουν πλέον εκλείψει ανεπιστρεπτί. Διαμορφώνονται όμως νέες μορφές ζωής στην ύπαιθρο.

(Από την Εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 10.8.2002)

Α Π Ο Τ Η Σ Υ Ν Ε Δ Ρ Ι Α Σ Η Τ Ο Υ Τ Ο Π Ι Κ Ο Υ Μ Α Σ Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ι Ο Υ

Στις 17 Ιουνίου 2003 συνεδρίασε το Τοπικό Συμβούλιο Δ.Δ. Καλοσκοπής.

Δημοσιεύουμε απόσπασμα των πρακτικών που τηρήθηκαν:

Σήμερα την 17η του μηνός Ιουνίου του έτους 2003 ημέρα της εβδομάδας Τρίτη και ώρα 9:30 π.μ., το Τοπικό Συμβούλιο συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημα του Δημοτικού Διαμερίσματος Καλοσκοπής ύστερα από την αριθμ. 22/12-6-2003 έγγραφη πρόσκληση των τοπικών Συμβούλων, που δημοσιεύτηκε στον ειδικό χώρο των ανακοινώσεων και επιδόθηκε στον Πρόεδρο και σε κάθε έναν σύμβουλο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 94 του Δ.Κ.Κ. (Π.Δ. 410/95), για τη συζήτηση και λήψη αποφάσεων στα κατωτέρω θέματα της ημερήσιας διάταξης:

1. Γνωμοδότηση για την τοποθέτηση στύλων της Δ.Ε.Η. στο Δημοτικό Φωτισμό.

2. Γνωμοδότηση για την αφαίρεση μπράτσων από το Δημοτικό Φωτισμό.

3. Γνωμοδότηση για τον έλεγχο παροχών ύδρευσης οριζόμενη από τριμελή επιτροπή.

4. Γνωμοδότηση για τον καθαρισμό δεξαμενών, προμήθεια χλώριου.

5. Γνωμοδότηση αιτήσεων κ. Ευάγγελου Κουτσομπόλη, κτηνοτρόφου.

6. Γνωμοδότηση αίτησης εκκλησιαστικού συμβουλίου Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Καλοσκοπής.

Πριν από την έναρξη της συνεδρίασης αυτής, ο Πρόεδρος διαπίστωσε ότι σε σύνολο πέντε (5) μελών, βρέθηκαν:

Παρόντες

1. Ιωάννης Αποστολόπουλος (πρόεδρος)

2. Αριστείδης Κυριαζής

3. Δημήτριος Τσιαμπάς

4. Δημήτριος Κυρίτσης

5. Γεώργιος Αυγερινός

Απόντες: Κανένας

Στη συνεδρίαση αυτή παρέστη και ο Γρηγόριος

Δούρος υπάλληλος του Δήμου Γραβιάς, για την τήρηση των πρακτικών.

Οι τοπικοί σύμβουλοι Αριστείδης Κυριαζής, Δημήτριος Τσιαμπάς, Γ. Αυγερινός κηρύσσουν την έναρξη της συνεδρίασης και συζητώντας με εισήγηση αυτών κατά σειρά εγγραφής τους τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, τιθεμένων αναλυτικώς και λεπτομερώς του Συμβουλίου άπαντα τα αφορώντα τα θέματα αυτά έγγραφα κ.λπ. καλουμένου τούτου όπως αποφασίσει σχετικά.

Το συμβούλιο αφού έλαβε υπόψη την εισήγηση των τοπικών συμβούλων για ένα έκαστο των ανωτέρω θεμάτων, κατόπιν γενομένης διαλογικής συζήτησης.

Αποφασίζει ομόφωνα επί του 1ου θέματος: αριθμός απόφασης 8/2003

Γνωμοδοτούμε να τοποθετηθούν οι δυο στύλοι της ΔΕΗ του Δημοτικού Φωτισμού, ο ένας στύλος να τοποθετηθεί επί της επαρχιακής οδού πλησίον παιδικής χαράς και ο δεύτερος στύλος στη θέση γωνία της παιδικής χαράς.

Αποφασίζει ομόφωνα επί του 2ου θέματος: αριθμός απόφασης 9/2003

Γνωμοδοτούμε ότι το θέμα θα επανεξετασθεί.

Αποφασίζει ομόφωνα επί του 3ου θέματος: αριθμός απόφασης 10/2003

Γνωμοδοτούμε ότι το θέμα θα επανεξετασθεί όταν ολοκληρωθεί η κατασκευή του δικτύου ύδρευσης.

Αποφασίζει ομόφωνα επί του 4ου θέματος: αριθμός απόφασης 11/2003

Γνωμοδοτούμε ότι θα προβούμε στον καθαρισμό δεξαμενών, και η προμήθεια χλωρίου να γίνει από το Δήμο Γραβιάς.

Αποφασίζει ομόφωνα επί του 5ου θέματος: αριθμός απόφασης 12/2003

Λαμβάνοντας υπόψη την από 13.6.2003 αίτηση του κτηνοτρόφου κ. Ευάγγελου Κουτσομπόλη, γνωμοδοτούμε ότι τα όρια του Δημοτικού Βοσκότοπου Άνω - Κάτω Μακρυλάκωμα - Μισό Μέγα Ημεροτόπι και Μισή Λυρίτσα. Είναι τα κάτωθι: αρχίζει από θέση Σαή στρούγκα Μακρυλάκωμα προχωράμε ανατολικά συναντάμε Γούπατο Λυρίτσας, προχωράμε νότια συναντάμε συστάδα ελάτων και προχωράμε δυτικά συναντάμε θέση Σκοτωμένους θέση Λυρίτσας, κατεβαίνουμε προς τα κάτω συναντάμε λάκκες θέση Σκοτωμένους, έξω από τη Στρούγκα Σκοτωμένου προχωράμε προς τα άνω και συναντάμε θέση Παλιοβούνα προχωράμε δυτικά ράχη - ράχη κατεβαίνοντας προς τα κάτω συναντάμε θέση Διασέλα, προχωράμε προς τα Άνω Ράχη, Μνηματάρια, κατεβαίνουμε δυτικά προς τα κάτω έξω από Λιθαρόστρουγκα, προχωράμε νότια και συναντάμε Μακριά Λάκκα, ανεβαίνουμε προς τα άνω, συναντάμε Λούτσα, προχωράμε βόρεια ράχη-ράχη έξωθι στρούγκας Μέγα Ημεροτόπι συναντάμε Πλατύ Τσιμάρι, κατεβαίνουμε ανατολικά ράχη-ράχη και συ-

νατάμε Σαή Στρούγκα ένθεν και κλείνει.

Ο ανωτέρω βοσκότοπος από πληροφοριακά στοιχεία και κατά εκτίμηση περίπου είναι εκτάσεως 7.000 στρεμμάτων, δεν έχει γίνει τοπογραφική επιμέτρηση.

Αποφασίζει κατά πλειοψηφία επί του 6ου θέματος, αριθμός απόφασης 13/2003.

Γνωμοδοτούμε ότι έχοντας υπόψη την από 15.3.2003 αίτηση του εκκλησιαστικού Συμβουλίου Αγίου Γεωργίου Καλοσκοπής δεν μεταφέρεται η διαχείριση και ο κανονισμός νεκροταφείου Καλοσκοπής στην Εκκλησία, βάση του άρθρου 37 Π.Δ. 410/95, άρθρο 15 παρ. 5 Ν. 2539/97 καθώς και του άρθρου 24 Π.Δ. 410/95, άρθρο 9 παρ. 9-13 και άρθρο 11 Ν. 2503/97, άρθρο 27, παρ. 7 και 8 εδαφ. στ' Ν. 3013/2002. Οι Τοπικοί Σύμβουλοι κ. Γ. Αυγερινός και Δ. Κυρίτσης προτείνουν να παραμείνει το Νεκροταφείο στην κυριότητα του Δ.Δ. Καλοσκοπής αλλά η διαχείριση (καθαρισμός κ.λπ.) να μεταφερθεί και ανατεθεί στο Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Καλοσκοπής Ι. Ν. Αγίου Γεωργίου.

Αφού συντάχθηκε και αναγνώσθηκε το πρακτικό αυτό υπογράφεται ως κατωτέρω:

Ο Πρόεδρος / Ο υπ/λος του Δήμου / Τα μέλη

*Ακριβές απόσπασμα
ο πρόεδρος του Τ.Σ.
Ιωάννης Αποστολόπουλος*

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Με απόφαση του Δήμου μας έχει ορισθεί τρεις φορές το μήνα ο Γραμματέας να βρίσκεται στο χωριό μας. Η απόφαση δεν τηρείται.

Για την εφαρμογή της στείλαμε το ακόλουθο έγγραφο με αριθμό πρωτοκόλλου 471/12.5.2003:

Προς τον Δήμαρχο Γραβιάς, κ. Α. Μανανά

Θέμα: **Διοικητική εξυπηρέτηση κατοίκων Διαμερίσματος Καλοσκοπής.**

κ. Δήμαρχε, με απόφασή σας Η 5/2002/15.1.2003 καθορίσατε όπως η διοικητική εξυπηρέτηση και οι εν γένει υπηρεσιακές ανάγκες των Δημοτικών Διαμερισμάτων γίνονται από υπαλλήλους του Δήμου σε εργάσιμες ημέρες και ώρες της εβδομάδας.

Για το Διαμέρισμα Καλοσκοπής ορίστηκε να παραβρίσκεται στα Γραφεία του Κοινοτικού Καταστήματος ο κ. Γρηγόριος Δούρος κάθε 1η, 2η και 3η Παρασκευή κάθε

μήνα και από ώρα 07.30 μέχρι 12.00 μεσημβρινή.

Η απόφασή σας ασφαλώς εκδόθηκε εντός των ορίων της καταβαλλομένης προσπάθειας για καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων και βελτίωση των σχέσεων των πολιτών του Δήμου.

Μόνο που στην πράξη δεν έγινε καμία εφαρμογή, διότι σε όλο το χρονικό διάστημα από της εκδόσεως της απόφασης μέχρι σήμερα δεν έγινε καμία επίσκεψη του παραπάνω υπαλλήλου στο διαμέρισμα Καλοσκοπής, με συνέπεια να καθυστερήσει η περαίωση σημαντικών υποθέσεων του Διαμερίσματος και οι κάτοικοι να διαμαρτύρονται και να νοσταλγούν την εποχή που η κοινότητα ήταν η βάση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ύστερα απ' αυτά παρακαλούμε, να μεριμνήσετε για την υλοποίηση της παραπάνω απόφασης.

Με τιμή το Διοικ. Συμβούλιο

Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΙΩΑΝ. ΠΑΣΣΑΛΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΔΗΜΟΥ ΓΡΑΒΙΑΣ

νότητάς μας και την ένταξή της στο Δήμο Γραβιάς.

Η Ευαγγελία Πασσαλή, διαθέτει όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, που απαιτούνται να βοηθήσει αποτελεσματικά το Δήμο και το χωριό μας. Είναι πτυχιούχος του πανεπιστημίου Αθηνών του τμήματος Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, στέλεχος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο διδασκαλίας τη «Διοίκηση και Οργάνωση Επιχειρήσεων».

Έχει ευρύτατες γνώσεις και εμπειρία για τη δημόσια διοίκηση, χαρακτηρίζεται δυναμική και μαχητική στην άσκηση των καθηκόντων της αλλά κυρίως διακρίνεται για την αγάπη και το ενδιαφέρον της για τα κοινά και το χωριό της.

Στο χαιρετισμό της κατά την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του Συνδέσμου μας δήλωσε με πολλή σημασία ότι: «... το χωριό μας διέρχεται την περίοδο αυτή ιστορική καμπή ζωής ή αφανισμού. Στόχος, συνεπώς, όλων: χωριανών, τοπικών αρχών και κάθε συλλογικού οργάνου του πρέπει να είναι η μεταξύ τους συνεργασία και η προσπάθειά τους να δημιουργήσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για το σχεδιασμό ενός σωστού αναπτυξιακού προγράμματος που θα αλλάξει την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή των Καλοσκοπιτών προς το καλύτερο».

Ήδη ανέλαβε τα καθήκοντά της ως δημοτική σύμβουλος και της ευχόμαστε καλή επιτυχία. Η συνεργασία μας θεωρείται δεδομένη για το καλό πάντα του χωριού μας.

Η εκπροσώπηση της Καλοσκοπής στο Δήμο Γραβιάς, ενισχύθηκε σημαντικά με την Ευαγγελία Ι. Πασσαλή, η οποία ως πρώτη επιλαχούσα των υποψηφίων του συνδυασμού «**ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ**» κατέλαβε τη θέση του παραιτηθέντος δημοτικού συμβούλου κ. Κ. Ρούλια.

Το χωριό μας στηρίζει πολλές ελπίδες στην εν λόγω συγχωριανή μας, για την επίλυση πολλών και οξυτάτων προβλημάτων που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια και ειδικότερα μετά την κατάργηση της Κοι-

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

Η υλοποίηση των ανακοινώσεών μας στη Γ.Σ. για τη διαμόρφωση του εσωτερικού χώρου του Πολιτιστικού Κέντρου Καλοσκοπής, σύμφωνα με τη μελέτη ειδικής μουσειολόγου, άρχισε. Η πρώτη ευαισθητοποίηση για χρηματική ενίσχυση του έργου μας ήλθε από την **Α.Ε. Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυτίνης** η οποία εξετίμησε τόσο την ιδέα μας για τη δημιουργία ενός τέτοιου κέντρου όσο και την αρτιότητα της μελέτης. Μας προσέφερε σαν αρχική βοήθεια των ποσών των ευρώ 3.000. Την ευχαριστούμε θερμά.

Η χωριανή μας και συνεργάτης του Δ. Σ. **κ. Ρούλα Δανιήλ - Κορνάκου** προσέφερε το ποσό των 500 ευρώ για τον ίδιο σκοπό. Το ποσό αυτό το όφειλε ο Σύνδεσμος στην κ. Δανιήλ για τις μέχρι τώρα υπηρεσίες και δαπάνες που είχε προσφέρει.

Η **Βάγια Αθανασίου Αλεξίου** και οι οικογένειες των θυγατέρων της προσέφεραν για να εκτίθενται στο χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου τη συλλογή των εργαλείων του αεχάστου τελευταίου σαγματοποιού **Αθαν. Αλεξίου**.

Οι ευχαριστίες μας για τις προ-

σφορές των παραπάνω είναι μεγάλες. Βέβαια δεν τρέφουμε αυταπάτες. Από την ιδέα μέχρι την πραγματοποίησή της υπάρχει ένας μακρύς δρόμος και το δρόμο αυτό πρέπει να τον περπατήσουμε μαζί βοηθώντας ο καθένας με τον τρόπο του.

Αυτό το σημείωμα αποτελεί την πρώτη έκκληση για την αντιμετώπιση των εξόδων δημιουργίας του Πολιτιστικού Κέντρου. Το Δ.Σ. είναι βέβαιο, ότι η αίτηση αυτή θα βρει γρήγορα σωστή ανταπόκριση από όλους.

Ο ΚΗΠΟΣ

(απόσπασμα από το βιβλίο του Χρήστο Χ. Μαλεβίτη «**Τα Μήλα των Εσπερίδων**»)

Οι όροι cultura και civilisation είναι συνώνυμοι. Βεβαίως πολλοί συγγραφείς όπως ο Oswald Spengler έχουν διαφοροποιήσει τους δυο όρους μεταξύ τους. Ο όρος culture αναφέρεται στην πνευματική καλλιέργεια, στην παιδεία, ενώ ο όρος civilisation ανάγεται στην πρόοδο της τεχνικής οργάνωσης του βίου. Αλλά αυτές οι αποχρώσεις επιβάλλονται για τις ανάγκες των συγγραφέων για εννοιολογικές διαφοροποιήσεις.

Στην ουσία οι δυο όροι σημαίνουν αυτό που ονομάζουμε πολιτισμό.

Ο πρώτος αγρός της εποχής της cultura ήταν ο κήπος, δί-

πλα στην πρώτη εγκατάσταση του ως τότε πλάνητα ανθρώπου, προφανώς σε γη καρπερή, δίπλα σε νερό. Αυτός ο κήπος φαίνεται να δημιούργησε συγκλονιστική εντύπωση. Ήταν η νέα όψη που έδωσε ο άνθρωπος στο έδαφος με την ομορφιά, τη δροσιά, την πλούσια καρποφορία. Εκεί ήταν η ανάπαυση και η άνετη ικανοποίηση των βιολογικών αναγκών του ανθρώπου που επί χιλιετίες έτρεχε ξεθεωμένος να συλλέξει τον καρπό του άγριου δέντρου ή τη ρίζα του χόρτου για να πραινεί την πείνα του. Με τι να ομοιωθεί ένας τέτοιος κήπος; Με τη βασιλεία του Θεού. Άλλωστε η λέξη παράδεισος σημαίνει τον κήπο, paradéshe στα σανσκριτικά και Pardes στα ιρανικά.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΝΕΩΝ

Η **Αγγελική Χριστιδίη** του Δημητρίου και της Παναγιώτας, το γένος Ζούγρου φοίτησε στο Πανεπιστήμιο UCLA της Καλιφόρνια και στη συνέχεια σπούδασε Νομικά στο Loyola University.

Θα εργαστεί ως Εισαγγελέας στον τόπο της διαμονής της.

Ο **Γεώργιος Χρηστίδης** του Δημητρίου και της Παναγιώτας, το γένος Ζούγρου φοίτησε στο Πανεπιστήμιο UCLA της Καλιφόρνια και στη συνέχεια στην Ιατρική Σχολή Penn State στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβανίας. Πήρε την ειδικότητα Ειδικός Παθολόγος και εργάζεται στο Νοσοκομείο St Frances.

Η Γεωργία Ζωή Μώρη, κόρη του χωριανού μας Λουκά Ν. Μώρη είχε εισαχθεί στο Ε.Μ.Π. (Τμήμα Μηχανικών Αθήνας).

Η παράλληλη όμως αγάπη της για τον αθλητισμό την έφερε 3η στο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα αντισφαίρισης (τένις).

Έτσι κοντά στα ονόματα των μεγάλων μας πρωτοπυγμάχου Γ. Πριόβολο, καλαθοσφαιριστή Γ. Λάιο κ.ά., θα προστεθεί ένα ακόμα αστέρι.

Μπράβο Γεωργία.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

Για την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του Λαογραφικού Μουσείου της Καλοσκοπής Παρνασσίδας.

1. Να δημιουργηθούν γυάλινες προθήκες, για να προφυλάσσονται από τη σκόνη τα ευαίσθητα είδη (κεντήματα, υφαντά κ.λπ.).

2. Να τοποθετηθούν κουρτίνες στα παράθυρα, για να μην ξεθωριάζουν τα χρώματα των αντικειμένων από το φως και τον ήλιο, όταν δεν λειτουργεί το Μουσείο.

3. Κάποιες γωνιές να πλασιωθούν με κάδρα, που θα περιέχουν φωτογραφίες προσωπικοτήτων του χωριού, των οποίων υπήρξε σημαντική η πνευματική και κοινωνική προσφορά τους (ιερωμένων, δασκάλων, κοινοταρχών, συγγραφέων, ανωτέρων υπαλλήλων, στρατιωτικών, ηθοποιών, αγωνιστών του 1821, και της εθνικής αντίστασης 1940-44).

4. Η έλλειψη πολλών αντικειμένων κι εργαλείων από το Μουσείο, που χρησιμοποιούσαν στο χωριό από τα παλιά χρόνια, μπορεί ν' αναπαρίστανται σε πίνακες, όπως παρουσιάζονται στα βιβλία του Εκπαιδευτικού και Λαογράφου Γιώργου Χασιακού: α) Ιστορικά και Λαογραφικά της Κουκουβίστας, β) Γλωσσικά μνημεία της Ρούμελης, γ) Πνευματική Καλοσκοπή, δ) Οι Κουκουβιστιανοί στις επάλξεις των Εθνικών Αγώνων.

5. Πρέπει να συγκεντρωθούν στοιχεία και αντικείμενα για το Μαρτυρικό Χωριό, την Καλοσκοπή, που το Πάσχα του 1944 έγινε ολοκαύτωμα από τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής, για τη μαζική συμμετοχή των κατοίκων της στην Εθνική Αντίσταση (1941-1944).

Με την ευκαιρία, σας υπενθυμίζω, μια και το χωριό μας χαρακτηρίστηκε από την Πολιτεία «Μαρτυρικό Χωριό», ότι επιβάλλεται να τοποθετηθούν πινακίδες στις εισόδους προς το χωριό, που να γράφουν «Καλοσκοπή, μαρτυρικό χωριό».

Από μια πινακίδα στις θέσεις α) στην είσοδο «Γενέσης», β) στην είσοδο από τα Βλαχαίικα, που είναι και το ΗΡΩΟ, γ) στις Βρύζες (στη διασταύρωση του δρόμου από Μαυρολιθάρι προς Παύλιανη και δ) στο 51 χλμ., που αρχίζει ο δρόμος προς την Καλοσκοπή.

Με τις πινακίδες αυτές και το χωριό μας προβάλλεται και την ιστορία του διατηρούμε ζωντανή στο πέρασμα του χρόνου.

Με αγάπη, Γιώργος Χασιακός

Σημείωση: Ευχαριστούμε το δάσκαλό μας για τις ωραίες προτάσεις του και χαιρόμαστε που αυτές συμπίπτουν με τις προτάσεις της μουσειολόγου κ. Μαντζούτσου.

Ο ΘΑΥΜΑΣΙΟΣ ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗΣ (Η Παναγία της Ρούγας)

Οι επισκέπτες που φτάνουν στην Παναγία και βλέπουν την εντοιχισμένη πινακίδα με την ταυτότητα της εκκλησίας ερωτούν: Στα χρόνια της δικτατορίας χτίστηκε αυτή η θαυμάσια εκκλησούλα; — Όχι, απαντάμε, μουδιασμένα, εμείς. Αυτή τη χρονιά ανακαινίστηκε. Πρόκειται για απαράδεκτο λάθος.

Ο Ιερός αυτός Ναός της Θεοτόκου όπως και άλλα εξωκκλήσια μας και ιδιαίτερα εκείνο της Αγ. Τριάδας ακολουθούν την ιστορική πορεία του χωριού μας η οποία σύμφωνα με τεκμηριωμένα στοιχεία αγγίζει τα χίλια έτη.

Αυτό το λάθος, που θα πρέπει να διορθωθεί, υποβαθμίζει την ιστορικότητα του παλαιού αυτού Ιερού Ναού. Γι αυτό δίχως αναβολές πρέπει να αποκατασταθεί. Η αδιαφορία μας φανερώνει το δείκτη του πολιτισμού μας, κι αυτό είναι απαράδεκτο.

Τα παιδιά μας πρέπει να γνωρίζουν την ιστορία της γενέτειράς των γονιών τους, κι ότι σ' αυτή την εκκλησούλα πριν από 200 περίπου χρόνια ιερούργούσε ο Παπανικόλας.

Προτείνω να τοποθετηθεί ακόμα μια μαρμάρινη πλάκα η οποία ν' αναφέρεται στην πρό πολλών εκατοντάδων χρόνων θεμελίωση, από τους πρώτους εποίκους, του Ιερού Ναού της Θεοτόκου.

Έχουμε όλοι μας ιερό χρέος να σεβαστούμε την παλαιότητα της και τη μνήμη των προγόνων μας που την είχαν ιδρύσει.

Όλοι οι λαοί τιμούν τις παραδόσεις τους και υπερηφανεύονται για την αρχαιότητα των ιερών μνημείων τους. Εμείς αδιαφορούμε.

Αφού η Κουκουβίστα στα 1466, κατά την απογραφή των Τούρκων είχε 78 εστίες, ήτοι 13 χρόνια μετά την Άλωση της Πόλης. Επόμενο είναι η Παναγία και τα ξωκκλήσια μας να χτίστηκαν κατά την Βυζαντινή Περίοδο. Αυτό πρέπει να το γνωρίζουν οι επερχόμενοι. Και ότι η κάθοδος των Σλάβων, στους οποίους οφείλεται το όνομα Κουκουβίστα, υπήρξε πολλά χρόνια πριν από την έλευση των Τούρκων. Το χωριό μας είναι το αρχαιότερο στην περιφέρειά μας.

Φάνης Λευκαδίτης

ΕΡΓΟ ΑΓΑΠΗΣ

Μια σοβαρή δουλειά έγινε στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου Καλοσκοπής. Για λόγους ενδυνάμωσης του κτιρίου αλλά και διακόσμησής του έγινε επίστρωση του δαπέδου με πλάκες μαρμάρου. Οι πλάκες έχουν αρμονικά συνταιριασθεί και δείχνουν ένα λαμπρό έργο. Απέναντι από την κεντρική πύλη του τέμπλου και στο σημείο που τοποθετείται η εορτάζουσα εικόνα διακοσμήθηκε πάνω σε μαρμαρίνη πλάκα, με αδρές γραμμές, δικέφαλος αετός το σύμβολο του Βυζαντίου. Επιθυμία του ιερέα αλλά και όλων μας είναι το λαμπρό αυτό διάκοσμο να τον συμπληρώσουμε με μια ω-

ραία αγιογράφηση.

Χορηγός της εξαιρετικής αυτής προσπάθειας για την καλή εμφάνιση της εκκλησίας μας είναι χωριανός μας που επέλεξε να διαφυλάξει την ανωνυμία του. Σεβόμαστε αυτή του την επιθυμία που είναι παράδειγμα στους καιρούς της εφήμερης δόξας, γιατί γνωρίζουμε ότι η προαίρεσή του είναι καλή και η αισιοδοξία του για ό,τι καλύτερο είναι καταγεγραμμένη.

Σ' αυτόν οφείλουμε την επίστρωση των μαρμάρων του ηρώου Παπαντριά, τη βοήθεια για την κατασκευή του προαυλίου της Παναγίας, καθώς και σημαντικές άλλες βοήθειες. Δεν έχουμε παρά να παρακαλέσουμε τον Κύριο να διαφυλάττει

την υγεία του και το παράδειγμά του να ακολουθήσουν κι άλλοι.

Η προσφορά του αυτή έγινε για να τιμηθεί η μνήμη του διανοητή και φιλοσόφου χωριανού μας **Χρήστου Χ. Μαλεθίτση** που στα βιβλία του έχει αναπτύξει πλούτο από ιδέες γύρω από θέματα που αφορούν τον άνθρωπο, τον πολιτισμό, την ιστορία. Διότι ο Χρήστος όπως και οι γονείς του και οι αδελφές του γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην Κουκουβίστα (γεύτηκαν κι αυτοί τα αποκαϊδία των πυρπολημένων από τους γερμανούς σπιτιών μας) και όλο του το έργο αρδεύεται από τα βιώματα που έζησε στο χωριό στη νεανική του ηλικία μαζί με τους κατοίκους του.

Φροντίδα για τις παιδικές χαρές

Το καλοκαίρι ήλθε και πρέπει να μεριμνήσουμε για την καθαριότητα και τον έλεγχο της αντοχής των οργάνων των παιδικών χαρών ώστε να μην κινδυνεύσει η υγεία και η ζωή των παιδιών μας.

Μέλη του Δ.Σ. του Συνδέσμου μας φρόντισαν για τη συντήρηση και καλλωπισμό των οργάνων της παιδικής χαράς Κακοτράχης. (Αντικατάσταση σπασμένων ξύλων κούνιας, βάψιμο κ.ά.). Χρειάζεται όμως ακόμα πολύ δουλειά (καθάρισμα χόρτων, πότισμα δέντρων κ.λπ.) και συνεχής επίβλεψη τόσο στην Κακοτράχη όσο και στη Ρούγα, που δείχνει εγκαταλελειμμένη.

Η απόφαση του Τ.Δ.Κ. για ενίσχυση του φωτισμού είναι σωστή και πρέπει να υλοποιηθεί.

Τοποθετήθηκαν παγκάκια

Σε ορισμένα σημεία του χωριού, που καταλήγουμε κουρασμένοι, προσέξαμε ότι είναι απαραίτητη η τοποθέτηση καθισμάτων. Έτσι αποφασίσαμε και τοποθετήθηκαν παγκάκια. Σαν πρώτο βήμα επιλέξαμε την είσοδο του νεκροταφείου και το Κεφαλόβρυσο. Βέβαια ο χώρος εμπρός από την πηγή είναι απεριποίητος και γιαυτό ζητήσαμε από το Τ.Σ. πριν από την τοποθέτηση των καθισμάτων να γίνει μια διαμόρφωση του χώρου, προτιθέμενοι μάλιστα να αναλάβουμε τις δαπάνες. Δυστυχώς, λόγοι διεκδίκησης του χώρου από χωριανούς μας δεν μας επέτρεψαν να υλοποιήσουμε τα σχέδιά μας. Ελπίζουμε ότι θέμα θα διευθετηθεί και μεις θα επανέλθουμε για να φροντίσουμε τον καλλωπισμό του μοναδικού αυτού τοπίου.

«Φωκική Αμφικτυονία»

Η Ομοσπονδία Συλλόγων Παρνασσίδας μετά τη διεύρυνση όπου στους κόλπους της περιλαμβάνει όλα τα χωριά της Παρνασσίδας και όχι μόνο της Β.Α. κάνει ένα «δεύτερο βήμα». Κυκλοφόρησε το 1ο τεύχος τρίμηνης έκδοσης με τον τίτλο «**Φωκική Αμφικτυονία**» με σκοπό «την ενημέρωση των απανταχού Φωκέων πάνω στην πορεία της πολιτιστικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής της Φωκίδας».

Η φιλόδοξη αυτή εκδοτική προσπάθεια είναι βέβαιο ότι θα συμβάλλει στην πληρέστερη ενημέρωση και θα μας εφοδιάζει πάντοτε με πληροφορίες που πολύ χρειαζόμαστε.

Ευχόμαστε καλή επιτυχία.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΠΕΤΕΙΩΝ

Α. Στο Δήμο Γραβιάς (8 Μαΐου 1821).

Μεγάλη επιτυχία σημείωσαν οι εορταστικές εκδηλώσεις που οργάνωσε η Νομαρχία Φωκίδας σε συνεργασία με το Δήμο Γραβιάς στις 10 και 11 Μαΐου 2003 στην ιστορική Γραβιά για να τιμήσουν τη σημαντικότερη μάχη της 8ης Μαΐου 1821 που συνετέλεσε στη ματαίωση της καθόδου του Ομέρ Βρυώνη στην Πελοπόννησο.

Έγινε αναπαράσταση της μάχης της Γραβιάς, επιμημόσυνη δέηση, προσκλητήριο υπερασπιστών.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι μαζί με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο υπερασπιστές του Χανιού ήταν και αρκετοί χωριανοί μας τα ονόματα των οποίων μνημονεύονται στο μνημείο που στήθηκε στο χώρο της μάχης τ' αποκαλυπτήρια του οποίου έγιναν το 1888 παρουσία και δύο μοναδικών επιζώντων από τους άνδρες του Οδυσσέα Ανδρούτσου.

Β. Στην Αρβανιτόραχη (17 Μαΐου 1821).

Επίσης στις 25 Μαΐου, γιορτάστηκε και φέτος η «Μάχη της Δρέμισσας». Ο εορτασμός όπως κάθε χρόνο έγινε στην Αρβανιτόραχη όπου με πρωτοβουλία του Δήμου Καλλιέων και της Αδελφότητας Πανουργιών κατασκευάστηκε ενδεικτικό «Μνημείο» και έχει διαμορφωθεί ο περιβάλλον χώρος για την τέλεση της

Μπροστά στο μνημείο των πεσόντων της Αγίας Τριάδας πριν από την έναρξη της τελετής.

εκδήλωσης. Παρά το γεγονός ότι οι καιρικές συνθήκες δεν ήταν ευνοϊκές η προσέλευση των προσκεκλημένων ήταν πολύ μεγάλη.

Τη σημασία της ιστορικής μάχης της 17ης Μαΐου 1821 ανέπτυξε ο ιστορικός καθηγητής Παν. Μαυριάς.

Γ. Τρισάγιο στη Μνήμη των 32 παλικαριών.

Με αφορμή την ημέρα μνήμης της 5.1.1944 κατά την οποία εφονεύθησαν 32 παλικάρια στο Σταυροδρόμι της Αγίας Τριάδας ύστερα από ενέδρα που τους έστησαν τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής, το Δ.Σ. του Συνδέσμου μας την ημέρα του εορτασμού του Αγίου Πνεύματος 16.6.2003 τέλεσε στο χώρο της θυσίας τρισάγιο για την ανάπαυση της ψυχής των. Εκφωνήθηκαν τα ονόματα των πεσόντων αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης, σκιαγραφήθηκε το ιστορικό της μάχης και εψάλη ο εθνικός ύμνος. Την εκδήλωση παρακολούθησαν πολλοί προσκυνητές και μεταξύ των επισήμων διακρίναμε τον αντινομάρχη Φωκίδος κ. Γ. Κατσαρέλη, τους δημάρχους Γραβιάς κ. Α. Μανανά και Δήμου Καλλιέων κ. Καραγιάννη, τους δημοτικούς συμβούλους κ. Α. Αρβανίτη και κα Ε. Πασσαλή, τον πρόεδρο του Τ. Σ. κ. Ι. Αποστολόπουλο, τους Τοπικούς μας Συμβούλους κ.κ. Δ. Τσιαμπά, Αρ. Κυριαζή, Γ. Αυγερινό και Δ. Κυρίτση, τον πρόεδρο της Ομοσπονδίας κ. Γ. Πournάρα καθώς και τους προέδρους του Συλλόγου Λαμίας κ. Μ. Νικοπούλου - Κολλύρη και Αθλητικού Ομίλου Χ. Ψωμακέλη.

ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΒΟΣΚΟΤΟΠΩΝ

Στις 6.6.2003 στα Γραφεία του Δήμου Γραβιάς έγινε δημοπρασία για τη εκμίσθωση των βοσκοτόπων της κτηματικής περιφέρειας Καλοσκοπής. Σ' αυτήν προσφέρθηκαν οι παρακάτω βοσκήσιμοι τόποι και κατακυρώθηκαν σε διαφόρους κτηνοτρόφους με το αντίστοιχο μίσθωμα.

1. Αγία Τριάδα	1.355.00
2. Κάτω περιοχή Καλοσκοπής μέχρι όρια Καστελλίων	405.00
3. Τρούπη και 1/2 Λυρίτσας	4.310.00
4. Κάτω περιοχή Καλοσκοπής μέχρι όρια Οινόχορια	1.685.00
5. Άνω Μακρυλάκωμα και 1/2 Μέγα Ημεροτόπι και 1/2 Λυρίτσας	2.400.00

Δευτέρα του Πάσχα 2003. Ο Δήμαρχός μας κ. Αθ. Μανανάς τσουγκρίζει το πασχαλινό αυγό με τον πρόεδρο του Συνδέσμου μας.

Αρτοκλασία στην Αγία Τριάδα. Γιορτάστηκε και φέτος το πανηγύρι της Αγίας Τριάδος. Πολλοί οι επισκέπτες που προσκύνησαν και άναψαν ένα κεράκι. Το πανηγύρι αποκτά μεγάλη φήμη και για πρώτη φορά μεγάλος αριθμός μικροπωλητών κατέλαβε από τις πρωινές ώρες τον ίσκιο των πλατάνων με αποτέλεσμα να μην μένει χώρος σκιερός για την ανάπαυση των επισκεπτών. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι μικροπωλητές δίνουν χρώμα στο πανηγύρι. Οι αρμόδιοι όμως πρέπει να μεριμνήσουν για την καλύτερη οργάνωση. Η απουσία της τροχαίας ήταν εντυπωσιακή. Τα προηγούμενα χρόνια διευκόλυνε στο παρκάρισμα των αυτοκινήτων. (Φωτό: Μαριάννα Μαλεβίτση).

Στην Αγία Ελένη στο Κεφαλόβρυσο. Εγινε και φέτος 21.5.2003 η καθιερωμένη λειτουργία καθώς και η περιφορά της εικόνας. (Τη φωτογραφία μας έστειλε η κ. Γιούλα Κυριαζή).

Φωτογραφία του 1974. Η Ευθυμία Κ. Κόλια (Τσούλαινα) στα μεγάλα της μεράκια. Στο χορό την κρατάει ο Αθανάσιος Μώρης (Καρφής). Γύρω οι απαραίτητοι θεατές.

Παλιά στα πανηγύρια όλος ο κόσμος γλεντούσε με ένα διαφορετικό τρόπο.

ΕΛΑ ΒΡΕ ΧΑΡΑΛΑΜΠΗ ΝΑ ΣΕ ΠΑΝΤΡΕΨΟΥΜΕ...

.... Το προξενίο τελείωσε, και τον Αύγουστο του 1968 ο Χαράλαμπος Π. Κωστούρος ξεκίνησε για τα Κουτμανείκια να αλλάξει τα δαχτυλίδια με τη Γεωργία Μώρη.

Προηγούνται τα βιολιά (το κλαρίνο ξέφυγε του ερασιτέχνη φωτογράφου) και ακολουθεί το συμπεθεριό.

Το γαμπρό συνοδεύει ο κουμπάρος Μιλτιάδης Κυριαζής (Παπαμέλτος). Ακολουθούν οι συγγενείς. Η ρεματιά των Κουτμανέων, μετά το σχετικό φαγοπότι αντηχεί από το τραγούδι και το χορό. Η καραμπίνα του πεθερού Μήτσου Μώρη (Γαλαρία) δε σταμάτησε να ρίχνει. Τώρα που γράφονται αυτές οι λέξεις ζουν ευτυχισμένοι στο χωριό Κόμμα της Λαμίας περιστοιχιζόμενοι από πολλούς και καλούς απογόνους.

ΥΠΟΓΕΙΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ. ΚΑΛΟΣΚΟΠΗ ΓΚΙΩΝΑΣ

Φως στο σκοτάδι της **Κορακοφωλιάς** θέλουν να ρίξουν οι σπηλαιολόγοι μέλη της Σπηλαιολογικής Εταιρείας και τις προσπάθειές τους τις δημοσιεύουν στο περιοδικό «Κορυφές» τ. Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 2002.

Η ομάδα μας ξεκίνησε στις αρχές του Ιούνη του 2002 για το χωριό της Καλοσκοπής στην Γκίωνα. Είχε προηγηθεί πρόσκληση από τις τοπικές αρχές για να εξερευνήσουμε μια «τρύπα» που γνώριζαν κάποιοι κάτοικοι. Οι πρώτες αναφορές έλεγαν για 3-4 παιδιά που είχαν μπει στην τρύπα πριν τριάντα χρόνια και είχαν βρεθεί σε ένα μεγάλο σπήλαιο με σταλακτίτες, μια εκδοχή που οι σπηλαιολόγοι συνήθως ακούν όταν καλούνται για εξερεύνηση σπηλαίων. Ξεκινήσαμε λοιπόν για να εξετάσουμε κάθε ενδεχόμενο ύπαρξης μεγάλου σπηλαίου με διάκοσμο, στην περιοχή.

Την ομάδα μας αποτελούσαν οι **Αληγιάννης Χρ., Καραγιάννης Δ., Μάλαμα Κ., Λεσές Δ., Τσάπας Μπ., Ξανθόπουλος Θ.** μέλη του νεοσύ-

στατου συλλόγου Φ.Ο.Σ. (Φυσιολάτρες, Ορειβάτες, Σπηλαιολόγοι) και τα μέλη της Ε.Σ.Ε. **Κίρδης Στ., και Γκάργκουλα Χρ.**

Αφήσαμε τα αυτοκίνητα στον κεντρικό δρόμο που οδηγεί στο χωριό και μετά από πορεία είκοσι λεπτών φτάσαμε στην περιοχή που βρίσκεται το σπήλαιο. Την πορεία μας συνόδευαν ήχοι από πέσιμο δένδρων και οι φωνές των ξυλοκόπων που δούλευαν λίγο πιο κάτω από το μέρος που βρισκόμασταν εμείς.

Χρειάστηκε πάνω από μισή ώρα για να εντοπίσουν οι οδηγοί μας την είσοδο του σπηλαίου, αφού, όπως μας είπαν, πέρασαν τριάντα χρόνια από την τελευταία φορά που το είχαν επισκεφθεί. Μας οδήγησαν σε έναν κάθετο βράχο που όμως υπήρχαν τρεις τρύπες. Έτσι

μια ομάδα αναρριχήθηκε χωρίς δυσκολία στην πρώτη τρύπα, ενώ κάποιοι άλλοι προετοίμασαν μια τεχνική αναρρίχηση στον κάθετο βράχο ύψους 12 μέτρων μέχρι τη δεύτερη είσοδο. Εγώ και ο Δημήτρης μόλις που είχαμε ξεκινήσει να ανεβαίνουμε, όταν ακούστηκαν οι φωνές από την πρώτη ομάδα που είχε κιόλας φτάσει στην τρύπα που στοχεύαμε, διασχίζοντας ένα ημικύκλιο από την πρώτη σπηλιά. Φυσικά επακολούθησαν γέλια και φωνές καθώς κι η σχετική πλάκα με όλα τα παρελκόμενα.

Μόλις μερικά μέτρα από τη δεύτερη είσοδο υπήρχε και η τρίτη τρύπα στην οποία μπήκαμε έρποντας. Με έκπληξη διαπιστώσαμε πως πρόκειται για το ίδιο σπήλαιο. Ήταν παλιά κοίτη ενός μικρού υπογείου ποταμού με μαιανδρική ανάπτυξη. Σε πρώτη φάση δημιουργήθηκε ο ποταμός, ένα μεγάλο ρήγμα έκοψε τη μία πλευρά του μαιάνδρου, που στη συνέχεια διαβρώθηκε από το νερό σε σημείο να εξαφανιστεί τελείως ο ασβεστόλιθος και να δημιουργηθεί ένα κάθετο πρανές που σε κάποια σημεία ξεπερνάει τα πενήντα μέτρα ύψος.

Έτσι ενώ βλέπαμε τρεις εισόδους στην πραγματικότητα επρόκειτο για ένα και μόνο σπήλαιο. Το μήκος του πρώτου τμήματος ήταν 100 μέτρα με μέσο φάρδος 1,5 μέτρο, ενώ σε ορισμένα σημεία ήταν

Ο διάδρομος έχει φάρδος μόλις 1,5μ. αλλά είναι παντού στολισμένος με σταλακτικό υλικό.

Εξερεύνηση στο δεύτερο τμήμα του σπηλαίου.

εξαιρετικά στενό και δύσκολα προσπελάσιμο. Τα πλευρικά τοιχώματα ήταν καταστόλιστα από σταλακτιτικό υλικό σε αρκετά καλή κατάσταση με ενεργούς σταλακτίτες, ενώ το δάπεδο ήταν καλυμμένο με μικρές λιθωματικές λεκάνες (γκουρ) γεμάτες από χιλιάδες μαργαριτάρια των σπηλαίων.

Προς αποφυγή παρεξηγήσεων αναφέρουμε ότι τα μαργαριτάρια των σπηλαίων είναι σχηματισμοί, όπου αλληπάλληλες στρώσεις ασβεστίτη συνήθως σχηματίζουν φλοιούς γύρω από ένα κέντρο που μπορεί να είναι κι ένα μικρό βοτσαλάκι.

Περπατήσαμε λοιπόν αργά και προσεκτικά για να μην προκαλέσουμε φθορές στο διάκοσμο. Το μήκος του δεύτερου τμήματος ήταν 80 μέτρα με μικρούς μαιάνδρους. Το φάρδος και εδώ ήταν 0,5 μ. - 2 μ. ενώ το μέγιστο ύψος έφτανε τα 10 μ. Η εξερεύνηση σταμάτησε σε ένα στενό πέραςμα. Την επόμενη μέρα έγινε προσπάθεια διάνοιξης χωρίς αποτέλεσμα, αλλά επιφυλασσόμαστε να επιστρέψουμε καλύτερα εξοπλισμένοι για τέτους είδους επιχείρησης.

Το συνολικό μήκος του υπογείου ποταμού που δεν εξερευνήσαμε έως τώρα δεν ξεπερνά τα 200 μ., διακόσια μέτρα σκοτάδι, που όμως ο νέος σύλλογος γέμισε με ΦΟΣ (Φυσιολάτρες, Ορειβάτες, Σπηλαιολόγοι) στην πρώτη του εξερεύνηση.

Ο Σταμάτης Κιρδής είναι Γεωλόγος - Σπηλαιολόγος Μέλος της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας (Ε.Σ.Ε.)

Η ΚΑΛΟΣΚΟΠΗ ΣΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Στις 2 Μαρτίου, Κυριακή της Αποκριάς και ώρα 11.30 - 12.00 το μεσημέρι, τα αποκριάτικα τραγούδια που ακούστηκαν στο 1ο κανάλι από το χορευτικό όμιλο ήταν του Φάνη Λευκαδίτη.

Στο τέλος της εκπομπής ο επικεφαλής του γνωστού συγκροτήματος κ. Παναγ. Μυλωνάς αναφέρθηκε με εγκωμιαστικά λόγια για τον συγχωριανό μας αυτοδίδακτο λαογράφο και συλλέκτη των αθάνατων παραδοσιακών μας τραγουδιών...

Είχαν προηγηθεί πολλά επαινετικά σχόλια για τον αμύθητο ως άνω θησαυρό από τις εφημερίδες των Αθηνών: Ελευθεροτυπία (δύο φορές), τα Νέα και το Έθνος στις 8,12/2002. Επίσης πολλοί άνθρωποι του πνεύματος και της πολιτικής μας μη εξαιρουμένου του προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κ. Στεφανόπουλου, εξέφρασαν τη βαθιά τους εκτίμηση για τη συλλογή των 3.100 δημοτικών τραγουδιών και την διαφύλαξή τους από βέβαιη φθορά.

Συγχαρητήρια και από το Σύνδεσμο για την μεγάλη και κουραστική αυτή δουλειά.

ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΤΕΛΩΝ ΑΡΔΕΥΣΗΣ

Ο Δήμος Γραβιάς θα μας γνωρίσει τις υποχρεώσεις μας για εξόφληση των τελών άρδευσης με το μηχανογραφικό σύστημα που φέτος εφαρμόζεται για πρώτη χρονιά. Συγκεκριμένα για όσους δημότες έχει τη διεύθυνση κατοικίας τους θα σταλεί ατομική ειδοποίηση και η εξόφληση μπορεί να γίνει μέσω των ΕΛΤΑ.

Όσοι δεν λάβουν ειδοποίηση θα μπορούν να τα πληρώνουν, όταν κυκλοφορήσουν οι χρηματικοί κατάλογοι, κάθε Δευτέρα στα γραφεία του Δήμου ή κάθε Παρασκευή στη Δ.Ο.Υ. Άμφισσας (τηλ. Δήμου 22990 - 91266).

Λεπτομέρειες θα τοιχοκολληθούν στο κατάστημα του Δ.Δ. Καλοσκοπής.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

Με ενέργειες του υφυπουργού Υγείας και Πρόνοιας κ. Δ. Θάνου στο Σύνδεσμό μας χορηγήθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας οικονομική ενίσχυση ύψους 1500 ευρώ. Το ενδιαφέρον του κ. Υφυπουργού για τον Σύνδεσμό μας έχει επανειλημμένα εκδηλωθεί.

Τελευταία μάλιστα το 2001 μας

χορηγήθηκε πίστωση 2.000 εκατ. δρχ. για την κατασκευή αποστραγιστικού έργου στο κτίριο του παλιού Δημοτικού Σχολείου Καλοσκοπής. Ήδη η εκτέλεση του έργου άρχισε με εργολάβο τον χωριανό μας κ. Παν. Βάρσο.

Ευχαριστούμε τον κ. Θάνο για το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του.

Κουκουβιστιανές κ' βέντι 'ς

Νίκος Ι. Δανιήλ

Το κείμενο που ακολουθεί καταγράφει το αντάμωμα δυο γυναικών του χωριού μας, οι οποίες τα λένε... μεταξύ τους, για να ξανασάνουν λίγο από τον κάματο της ημέρας. Σχολιάζουν διάφορα περιστατικά απ' την καθημερινή ζωή (κουτσομπολιό) μεταξύ σοβαρού και αστείου και ξεσκάζουν....

Ο συνεργάτης μας Νίκος Δανιήλ μας δείχνει με φανταστικό διάλογο τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της κοινωνίας του χωριού μας τόσο στη διάλεκτο όσο και στις συνήθειες των κατοίκων.

Όσοι θέλουν να γνωρίσουν τις ρίζες της τοπικής διαλέκτου μπορούν να συμβουλευτούν το βιβλίο του λαογράφου Γ. Χασιακού «Γλωσσικά Μνημεία της Ρούμελης» στις σελίδες του οποίου θα βρουν κείμενα γραμμένα σ' αυτή τη διάλεκτο, θα θαυμάσουν μάλιστα το μεγαλείο του γλωσσικού αυτού ιδιώματος.

η Θυμιούλα φορώντας τη μαντήλα της την καφετιά και την ποδιά της, κάθεται απόξω απ' το σπίτι της σ' α ξύλινο σκαμνί και λιάζεται. Βλέπει τη Βασίλω να ξεμυτάει απ' τη στροφή του χωματόδρομου και να την πλησιάζει, σέρνοντας μ' ένα λυτάρι τη γίδα της:

— Τι φκιάν'ς, μαρή Βασίλου; Καλ'μέρα! Στέκα νια στιγμή να κ'βιντιάσουμι.

— Γειά σ' κι σένα. Τι να φκιάσου.. Τελέφτ'κα ντιπ κατα ντιπ. Δε μι γλέπ'ς;

— Σι γλέπου...., γι' αυτόνου σε ρουτάου. Ισύ, απ' τ'ς δ'λειές έρεψις, τρουμάρασ'!

— Ούλ' μέρα στέκουμι αλέστα. Ιφέ κι προυπέ ήμαν να μι τρας κι να κλαιο.

— Γιατί μαρή, τι έφτιανις;

— Ρουτάς γιατί.... για τ' αντί πώχ' δυο τρούπις. Κ'βάλαγα ξύλα, αν θέλ'ς να ξέρ'ς. Και τα τρακάδιασα κιόλας. Ινώ ισύ καμαρών'ς κι λιάζισι. Φουράς τ' βαμπακέλα σ' μι σι κάψ' ου ήλιους κι τιντών'ς και τ'ν αρίδα σ', καλή ώρα... Ούλου χασμου-

ριέσι κι αντρώνισι.

Τώραιά δεν κρέν'ς σουστά. Δ'λεύου κι γώ. Ζ'μώνου, μ'α'ειρεύου, κι ντάου, πλέκου, γνέθου...

— Τίδα! Σκουτώθ'κισ στη δ'λειά.

— Ιμένα έτσ' μ' αρέθ' κι έτσ' του θέλου!

— Αυτόνου λέου κι 'γω. Ινώ, του λόγου μ' τήρα; Μέχρι και τ'γίδα μ' πάου στου τραί...

— Τράβα, μαρή χαζή, λίγου την τριχιά κι είν' έτοιμ' να μι μπουρτήσ' η άτιμ'!

— Στέκα νά τ' μπρουγκήξου. Τσα, τσαπ, παλιόγ'δα, κάτσι καλά!

— Απόφι, απ' λες Βασίλου, ου θιοσκουτουμένους ου άντρα ζουμ, είχε σβιτζουρήξ' μπόλ'κου κρασί, είχε ντραλ'στεί και τουρχόταν ο ουρανός σφουντύλ'! Λοιπόν, δε θα το π'στέψ'ς...

— Μη χαζεύ'ς μαρή! Πού του ξέρ'ς ισύ πως δε θα το π'στέφου; Κρίνιμ' πρώτα.

— Άχ'σι ν' αηκού'εις. Ιγώ τον καρτέραγα να μαζουχτεί απ' τα μαγαζιά, να κιταστούμε αντάμα. Κι όπως κιραμάν'ζα, με πήρι ου ύπνους. Αυτόνους μπήκι κι άφ'κι τ' μπόρτα

ανοιχτή, πιλάντρα. Δεν τόκαμι όμως ξαργού.

— Αϊά, μαρή.... Και τι μ' αυτόνου;

— Μπήκαν ούλα τα κ'νούθπια σ'νιφου μέσ' στου σπ'τ' και μας καρέλιασαν...

— Α....! Γι' αυτόνου τα χέργια σ' κι τα πουδάργια σ' γιόμ'σαν κόκ'νους καλόερους κι ούλου ξυέσι...

— Αμέ;

— Είστι σ'μά στου ρέμα στ' Γκρύα Βρύσ' κι σας προυτιμάν. Είστι κι γλυκοαίματ'.

— Ε, όσο νάν', είμαστι λ'γουλάχ'.

— Πάντους, αν τόκαμι ιξιπίτιδισ κι άφ'κι τ'μπόρτα πελάντρα, να τ' πεις απουμέσας να πάει να κουμπουριαστεί.

— Ξέρ'ς κάτι ντίς;

— Τι;

— Φανήκαν οι κουλουφωτιές.

— Τ'ς είδισ ισύ;

— Τ'ς είδα, αμ πως δα!

— Πού τ'ς είδισ;

— Να, κιά απ' κάτ'. Μόλις σουρ'πώσ', παίρν'νι τον ανήφουρου, ίσια πάν' στου ρέμα, στ' Μπαρμπεσ'....

— Έλα!

— Έλα κι ψ'χού!
 — Δε μ' λες μαρή Θυμιούλα....
 Τουτουιά του πιδί, τίνους έν';
 — Ποιό πιδί, πούντου;
 — Νάτου! Ικεί στ' γκ'δέλα τ' Τσό-
 χλα.
 — Τ'ς Ξούλας έν' Ου Σουτήρ'ς.
 — Μπά; Έχ' η Ξούλα τόσου τρανό
 πιδί;
 — Έχ' κι παρα'έχ'. Ψήλουσι σαν τη-
 λεγραφόξ'λου. Αλλά είν' όντα με το
 θ'κόμ' Κι από νιονιό, ξουράφ'! Ξι-
 φτέρ' στου σκουλείου. Βέβια, το
 θ'κόμ' του πιδί, όχ' π' να το πινευτώ,
 είν' καλύτερου...
 — Ιμένα μ' του λές; Σάματι δεν του
 ξέρου; Ένας χαζοκ'τούσιας κι
 μ'σος. Τύφλα νάχ'νι ούλα τα στουρ-
 νάρια τ'ς Κουκουβίστας!
 — Τι είπεις μαρή; δεν τσ' άκ'σα.
 Κ'φάθ'χα.
 — Τίπουτας. Να σ' φέρου νια καρε-
 κλίτσα;
 — Τς! Δε θέλου. Βιάζουμε. Πάου τ'
 γίδα στουν τράγο, δε σούπα; Τ'ς έ-
 δωκα κι αυτ'νής κι έφασε αλάτ'.
 μπάκι τ'ς έρθ' η γιόριξ'...
 — Ναι, αλλ' αυτήν κατ' έχ', μ' φαί-
 νιτι.
 — Έβγαλε μπουζα.... Ισένα τι
 κάν'νι τα χαϊβάνια σ';
 — Πού να στ' λέου Βασίλου μ'. Ου
 μ' κρός έβγαλι ένα δόντ'. Του πέ-
 ταξι σιαπέρα.
 — Στ'ν αστρέχα, έπριπι...
 — Σιακεί τόρριξι, στα κιραμίδια.
 Στάθ'κι ανάποδα και του φρουξίλ'σι
 πίσω τ'.
 — Είπι τ'ν ηυκή;
 — Τ'ν είπι. Να κουρούνα κόκχαλου
 και νόμου σιδιρέρνιου....
 — Ουραία!
 — Ου άλλους, ου τρανήτερους,
 μούχ' φάει του σκώτ' ανάθεμα του
 γουνιότ' για πιδί. Ξέρ'ς τι λίχρα είν';
 — Του ξέρου. Ούλου μπιρ, μπιρ,
 μπιρ. Σα μαργουμένους κώλους
 του πάει!

— Αλλά βοηθάει κι τουν πατέρα τ'
 να λέμι και τ' στραβού του δίκιου.
 — Σε τι δ' λειά;
 — Να προχτές τ' Τετράδ', για να
 καταλάβ'ς, βάσται τα πουδάργια
 στουγ'ρούν'.
 — Γιατί τα βάσται;
 — Να μη λακίσ'. Το μουνούχαγαν.
 Ξέρ'ς... Τ' κόβαν τα λ'μπά τ'...
 — Τα κατάφιρι καλά;
 — Ιμένα μ' λες! Ντούσκου τόκανι!
 Μόλις του γρουν' έσκουξι, ου γιό
 ζουμ' έγινε μπουχός αρβανίτ'κους!
 — Κι απέκ', τι απόγινι;
 — 'Ηρθ' δρουμή, του μ'σκάρ, να
 τρυπώσ' στου σπίτ', αλλά πιάστ'κι
 του μανίκι τ' απ' του ζιμπιρέκ' τ'ς
 πόρτας, πιδικλώθ'κι, σκόνταψι, το
 βόιδ', έφιρι νια φούρλα γυρ'βουλιά,
 έπισι απάν' στου κακάβ' πόβραζι
 και μπουρδάρισε ούλου του
 πλατ'φάκ' καταή, του όρνιου!
 — Είπεις πλατ'φάκι'. Σας αρέθ'νι οι
 φακές;
 — Στον άντραμ' Τρώει έναν
 κούτλα. Κι ύστερα τουν πλακών' ο
 φακίτσας.
 — Κι ισύ μαρή Θυμιούλα, τι έκανις
 μιτά;
 — Τι άλλου να κάνου; Χόλιασα.
 Και τουν έστειλα στων εφτά διαόλ'
 τη μάννα! Κι επειδή δεν είχα λούρα
 πρόχειρ', άρπαξα τουν κόπανου,
 που βαράω τα σπάρτα να τα κάνου
 σκ'νιά, κι τουντσιότ'ουσα στου κου-
 ντό. Θα τουν έτρωγ' η μαρμάγκα,
 αν δεν χουνόταν στου κουτέτ'.
 Γιόμ'σι κουτσ'λιές κι έγινι ..χρήνα.
 — Ατέρα, μαρή....
 — Τι να τ'ράξου; Ισύ γιατί γκούρ-
 λουσις το μάτι σ';
 — Ικεί στη στράτα, κατά την πλα-
 τέα. Ποια λες νάν' αυτή π' πάει
 πέρα κ'νώντα... κ'νώντα...
 — Χμ! Αυτήν'η! Είμι μήνια... Που
 να στα λέου. Στέκα να ιδείς πώς
 τ'λεν, μαρέ... Δε μόρχεται στο ξερό
 μ'. Κουκούτ'σ' μυαλό. Τόχασα ντιπ

για ντιπ.
 — Δεν π'ράζ, μαρή, ξιέρου, ξιέρου.
 Την τήραγα προυχτέ στην εκκλησιά,
 π' καθόταν πιπανά, πιπανά... Σαν
 παπαδιά.
 — Αϊκούσ' καν λένε, κάτι μάγ-
 γανα... Μπάκι τάκ'σις;
 — Ε, χουριό π' φαίνιτι, κουλαούζου
 δε θέλει. Μπόργα να μην τ' ακού-
 σου. Βούϊξι ο τόπους!
 — Σουστά. Να σ' φέρου σκαμνάκ';
 — Ουόχ' βιάζουμε.
 — Κάτσι ώσπου να φύγ'ς.
 — Αυτόνου κάνου.
 — Ισένα, μαρή, ου άντρα σ' δε σι
 ρώτ'σα. Πούντους; Είν' καλά; Δεν
 τουν γλέπου;
 — Καλά έν'. Καλά κι ξεκουλουμένα
 να λές. Πήρι τ'ς προάλλις του
 γ'μάρ', τούβαλι σαμάρ' με ίγκλα,
 του φόρτωσι αγγειά με βουστίνα
 και τυρόγαλου και ρ'βόλ'σι μέχρι τα
 Σάλωνα να κάν' μια μπαρζακανιά.
 Αλλά, άμαθους απ' αυτάνα, έπισι
 όξου. Τον γιλάσαν κατ' βλάχ'. Τ' τα
 πήραν ούλα κι τ' αφήκαν μοναχά τα
 βρακουζόνια τ'. Ειδαλλιώς, θα τού-
 πιφτουν κι τα βρακιά τ'. Αχ ου έρ-
 μους! Τουν πήραν τα κλάματα κι έ-
 γινε.... χμ! έγινε βαριός το κιφάλι
 τ'.
 — Σουβαρουλουγείς;
 — Αμ' τήδα!
 — Γένουνται όμους.
 — Κι απέκ';
 — Τους φοβέρ'σι πως θα τους κ'μα-
 νταρίσ;
 — Καλά τώρα, μαρή. Έσταξι η
 νουρά τ' γ'μαριού. Τ'ς φουβέρ'σι
 λέει. Ισένα σούφιρι κána δώρου,
 δαχλίδ', σκλαρίκ', απ' τα Σάλωνα;
 — Πώς, πώς!
 — Για 'πεμ', τι σούφιρι.
 — Ένα σβίγγου με του ράμμα! Σά-
 ματι δεν τουν ξέρ'ς τι τσιφούταρους
 είν'; Τι ρουτάς!
 — Κána κουφίδ' κριγιάς, τουλαί-
 στου...

— Αυτόνου του τρώνι άλλ' κι ντερ-
λικώνουν! Έφριρi όμους ψουμί, α,
ούλα κι ούλα! Χάσ'κου... Άσπρου
άσπρου, χουρίς πιτ'ρα. Του κόψαμι
σι φλέγκες κι του προσφαΐζαμι, δεν
του κάναμι νια χαψιά.

— Έτσ' καναμι και με τ' μπου-
μπότα, του ξέχασις;

— Ξιχνιούντι αυτάνα, μαρή; Αφού
με μπιζέλια, γαλέτις και κουρκούτ'
βασταχήκαμι ζουντανοί, τι χα-
ζουκ'βεντιά'εις τώρα;

— Πόσις βολές δεν είχαμι τι να κι-
νώσουμε στα πιάτα μας...

— Αχ ικείνα τα χρόνια, Θυμιούλα
μ'! Χέστα κι άφ'τα...

— Κάπ' κάπ' όμους, είχαμε θ'μάμι,
πρασόπ'τις... κι πασπαλά... κι
τσ'γαρίθρις... Που τ'ς θ'μήθ'κα
τουραγια μ' τρέχ'νι τα σάλιαμ'!
θέλ'ς λίγ' β'ταλιά, Βασίλου μ';

— Ουόχ', δε θέλου.

— Λίγ' μπαμπανέτσα, κάνι μ';

— Ούτι. Ξέρ'ς τι θέλου, νια και τό-
φιρι η κ'βέντα; Θέλου νια αγλιά
σκόρδου να βάλου στ' φακή μ'. Α-
ρέθ' και στοθ'κό μ' τουν άντρα. Αυ-
τόνους να ιδείς! Τρώει τρεις κούτ-
λις στην καθ'σιά τ' ο χαρλέπας κι
μιτά μας βουμπαρδίζ' συνέχεια
τρεις μέρις. Μας κερνάει, λέει.

— Όστι έτσι έ;

— Έτσ'.

— Ναι, αλλά αγλιά δεν έχου, τρου-
μάρα μ'. Κάτσι να σ' δώκου ένα
φιλί πίτα, να σι φ' λέψου.

— Μην κουράζισι. Πρέπ' να πααί-
νου, είν' αργά. Θάχ' κουραστεί και
το τραϊ, σκιάζουμι, μι τόσις άλλις
γίδις. Κι η δ'κιά μ' θα μείν' με τουν
καημό. Χώρια π' θα πάει χαμένου
και τ' αλάτ' π' ξόδεψα...

— Ε'εις ώρα, μαρή.

— Ας κάτσου λίγου ακόμα.

— Να σ' φέρου όμους νια καρέκλα,
να μη στέκισι σαν του χάρου απ'
πάνω μ'!

— Δέ θέλου καρέκλα σου'ειπα, θέ-
λου να ψλώσου!

— Ας είν' καλά το ινάτι σ'.

— Απ' λες, μαρή Θυμιούλα...
Τσαπ, φωρόγιδα! Έλα 'δω, μην
τρως του βασιλ'κό τς γ'ναίικας! Ιγώ
μαναχά κουράζουμι σαν αργάτ'ς
και γκιζιράου σιαδώ, σιαχεί, κανέ-
νας άλλους. Σήμιρα, σ'κώθ'κα του
προυϊ, έμασα τα φλεσουρία απ' τ'ν
αυλή, τ'ς βιβλιές στου κατώϊ κι
ούλα τα σκατουλουϊδια, έβαλα
ζαίρέ στα ζα μας, ζύμουσα το ζμάρ
και γιόμ'σα κουλέτσια στα χέργια
μ', φρόντ'σα του μπλάρ' ούχι βγάλ'
τ' σακαή κι που να στα λέου τι έ-
παθα η μαρουχλιβερή...

— Πες τα μ' σ' ακώ.

— Στραβώθ'κα. Φύσηξε, είδισ, ένας
ιρμαδιακός αέρας και μπήκανε κό-
τσ'λα στα μάτια μ'.

— Μη μ' το λές! Τς, τς, τς.

— Στόειπα κιόλας.

— Πωπώ, τι έπαθις! Δε φτάν' που
είσι κ'φή και κ'τσή, πας να γέν'ς κι
γκαβή, κακουμοίρα μ'!

— Παρά τρίχα, μια τριχά, που λέν'.

— Μην πεις και τη συνέχεια, όμως.
Σιουπή! Μη μας πεις και για την
ουργιά....

— Για χαζή μ' έ'εις;

— Δεν ξιέρου. Απού σ'ένα ούλα τα
πιριμένου.

— Φχαριστώ πουλύ.... Αχ, άχ!

— Γιατί αναστενά'εις;

— Κατ' θ'μήθ'κα, τώρα π' τ'ράω τα
μαστάρια τ'ς γίδας.

— Άει, πές του μ'. Να το πάρ' του
πουτάμ'.

— Φέρι μ' ένα σκαμνάκ' πρώτα.
Κουράσ'κα!

— Μπράβου! Να, πάρ'του.

— Του θ'μάσι μαρή Θυμιούλα, τότε
που μούχι αρρουστήσ' του μουρό μ'
κι δεν είχαμι γιατρό, ούτι έναν κο-
μπογιανίτ';

— Σάματι έχουμι τώρα...

— Τι γυρεύαμι τότε να βρούμι; Α;
σι ρουτάου. Τι φάρμακου;

— Δε θμώμι.

— Δε θ'μάσι που ψάχναμι να
βρούμι κανιά λεχώνα;

— Αυτόνου ναι.

— Τι θα δίναμι τ' πιδιού να δυνα-
μώσ'; Ε;

— Γάλα υπουθέτου....

— Χμ! Γάλα, αλλά όχ' ό,τ' κι ό,τ'
γάλα... Κλάστρα θα τ' δίναμι μαρή!

— Καλά λες, πόχ'ει κι βούτυρου....

Για να καρδαμώσ' ισύ, μαρή τάκ'σις
του κινούργιου τραγούδ', για μίνια
π' την τσάκουσαν στα πράσα;

— Πές του μ' να του μάθου.

— Άκ'στου: Στης Δγιολάντας την
αυλή, άσπρους κόκκουρας λαλεί
και μια κότα κακαριέτι κι η Δγιο-
λάντα....

— Σουτ! μην του ξερά'εις κι αυτό-
νου. Αφ'του. Κατάλαβα! Καλύτιρα,
λέου, να πάου τ' γίδα μ' για μαρκά-
λου. Ταχιά, θα σουόρθου νουρίς
νουρίς, και χουρίς του ζο μ'. Θ'μήσ'
μαναχά να σ' πω, για να ξιστριφτεί
ο αφαλόσ' απ' τα γέλια, για ένα
χ'νέρ πόπαθα στου χουράφι μ'. Δεν
άν'ιξα τα γκαβά κι ξαφν'κά, τ' ράου
και τι να δώ! ντούχνιασι ου τόπους
από νια κίτριν' σκόν'....

— Σ' χύθ'κι κανιά σακκούλα μι
θκειάφ' όπως τα λιγγέραγισ πέρα -
δώθι;

— Πάτ'σα νια αλ'πουπουρδή...

— Άει σιαπέρα, μαρή! Είπα κι
εγώ....

— Πάου.

— Μην του ξεχά'εις. Ταχιά πάλι, θα
σι καρτεράου. Θα τα πούμι ούλα,
χουρίς κουλουμουντουρίσματα.
Άλλά, θα μείν'νι μιταξύ μας.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Η πρωτοβουλία του Δ.Σ. τα δύο τελευταία χρόνια να συγκεντρώνονται τα παιδιά τους θερινούς μήνες των διακοπών από την δραστήρια γυμνάστρια Δ. Νικοπούλου Κολλύρη και να κάνουν μαθήματα για το περιβάλλον και κυρίως να ζουν έστω και για λίγες ώρες σε ένα κόσμο συντροφικότητας και συνεργασίας μακριά από την τηλεόραση και την οθόνη του υπολογιστή, βρήκε μεγάλη ανταπόκριση και τα αποτελέσματα ήταν καταπληκτικά. Τα παιδιά έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και οι εκκλήσεις για επανάληψη πολλές. Ύστερα από τη μεγάλη αυτή επιτυχία αποφασίσαμε να αναθέσουμε και φέτος τη φροντίδα των μικρών μας παραθεριστών στην εν λόγω γυμνάστρια. Λεπτομέρειες για ημέρες και ώρες εφαρμογής του προγράμματος θα δοθούν προσεχώς με ανακοίνωση.

ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Μπορεί να μιλάμε για παγκόσμια οικονομία, όμως ας μη μας διαφεύγει ο ρόλος της τοπικής οικονομίας του χωριού μας. Παίζει κι αυτή το δικό της ρόλο. Με αυτή την οπτική κάθε κάτοικος του χωριού μας και στο βαθμό που οι ανάγκες του και τα οικονομικά του το επιτρέπουν πρέπει να φροντίζει να κάνει τις προμήθειές του αλλά και να γεύεται τα εδέσματα από τα καταστήματα του χωριού μας. Ακόμη να χρησιμοποιεί και τους εργολάβους μας. Οι τιμές είναι ανταγωνιστικές έναντι άλλων.

Για το καλό όλων μας πρέπει να αποκτήσουμε πλήρη εμπιστοσύνη στον τόπο μας.

ΑΝΗΣΥΧΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Αφήνουμε τα δέντρα μας και τα χωράφια μας απότιστα και στα μάτια του κόσμου δείχνουμε ότι το νερό μας περισσεύει. Τη διαπίστωση αυτή την κάναμε πρόσφατα που είδαμε χωριανό μας να κουβαλάει με τενεκέδες νερό για να ποτίσει τα δένδρα του στη θέση Κομματάκια 1000 μέτρα από την πηγή Κεφαλόβρυσου και τούτο γιατί το μεγάλο Κεφαλαύλακο που αρχίζει από την πηγή και ποτίζει τις εκτάσεις μέχρι τον Πλάτανο είναι βουλωμένο.

Η ζημιά μάλιστα έχει γίνει πάνω από την εκκλησία της Αγίας Ελένης και τα νερά πέφτουν προς το χώρο της εκκλησίας και διαβρώνουν τα θεμέλιά της γεγονός που ανάγκασε τον ιερέα να αναγείρει πέτρινο τοίχο και αυλάκι που διοχετεύουν τα νερά στο ποτάμι. Η σημασία και η ιστορία δυο σημαντικών αυλακιών είναι τεράστια για το χωριό μας και η εγκατάλειψη της λειτουργίας τους δείχνει ότι αρνούμαστε τον πολιτισμό μας και τις παραδόσεις μας. Αν δεν φροντίσουμε ν' ανοίξουμε τα κεφαλαύλακα το περιβάλλον του χωριού μας θα νεκρωθεί και το χωριό μας από πράσινο θα γίνει ξεροχώρι.

Δεν μένει παρά οι αρμόδιοι με κάθε τρόπο να μεριμνήσουν για την επισκευή της βλάβης ώστε το νερό να φτάσει μέχρι την Αγία Παρασκευή και αν τα οικονομικά τους δεν επαρκούν πρόθυμα ακόμη και με προσωπική εργασία μπορούμε να συμπαρασταθούμε.

Εθελοντική Εργασία

Όρθιοι από αριστερά: Αντωνίου Δημήτριος, Κωστούρος Ιωάννης, Ζήσης Αχλαδάς, Καλογήρου Αργύρης, Ράπτης Νικόλαος, Μπουκουβάλας Γιάννης, Κωστούρος Λάμπρος, Σεφερλής Νικόλαος. Οι εικονιζόμενοι συγκέντρωσαν τη νεολαία του χωριού μας και μεριμνούσαν για την καθαριότητά του. Άλλες βέβαια εποχές. Τότε η προσφορά στα κοινά γινόταν αυθόρμητα και χωρίς αντάλλαγμα.

Τώρα έχουμε άλλες απαιτήσεις!

Από την Κοινωνική μας Ζωή

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

— Ο Αθανάσιος και η Αγγελική Χασιακού που ζουν στην Πάτρα απέκτησαν κοριτσάκι. Να τους ζήσει.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

— Ο Άγγελος και η Χριστίνα Κουφού βάπτισαν το αγοράκι τους στην εκκλησία του Αγίου Παντελεήμονα στο Δήμο Αρτεμίδας και του έδωσαν το όνομα Γιώργος. Να ζήσει το νεοφώτιστο.

ΓΑΜΟΙ

— Στις 31 Μαΐου 2003 έγιναν οι γάμοι του Χάρη Βασιλόπουλου (γιός της Σούλας Μαλεβίτση) με τη Χριστίνα Κατραμά.... στον Ι.Ν. Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Λ. Μεσογείων. Το μυστήριο ακολούθησε δεξίωση σε κοσμική ταβέρνα.

— Την τύχη τους ένωσαν δυο χωριανά μας παιδιά. Πρόκειται για το Δημήτριο Τριαντ. Ποδάρα και τη Γιώτα Ιωάννου Δανιήλ. Ο γάμος έγινε το Σάββατο 17 Μαΐου στον Ι.Ν. Αγίας Μαρίνας στο Θησείο. Τα νέα παιδιά μετά το μυστήριο του γάμου διασκέδασαν με τους φίλους τους μεταξύ των οποίων και πολλά παιδιά από το χωριό, εκεί όπου είχε γίνει και η γνωριμία τους, σε κοσμική ταβέρνα στο Γκάζι.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι οι νιόπαντροι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ
(1905-2003)

Την πρωτομαγιά ανήμερα, μας άφησε χρόνους ο μπάρμπα Μήτσος ο Τσιρώνης, σε ηλικία 98 ετών.

Η ζωή του μπάρμπα Μήτσου ήταν

συνυφασμένη με την ιστορία του χωριού μας τα τελευταία 100 περίπου χρόνια. Ήταν το τρίτο παιδί του Βαγγέλη Ανδρ. Τσιρώνη και της Γιαννούλας Δημ. Κόλλια (Σακαφλιώρη). Πήγε στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού μας μέχρι την 4η τάξη, γιατί μετά τον διέκοψε ο πατέρας του και τον έστειλε με τις κατσίκες και λίγα προβατάκια που είχε η οικογένεια. Αυτά τα χρόνια φέρνουν με γκαμήλα την μεγάλη καμπάνα του Αι Γιώργη του παλιού και την κρεμούν στο μεγαλύτερο δένδρο που δεν υπάρχει πλέον, ούτε η καμπάνα ούτε το δένδρο. Στα δώδεκά του χρόνια, τον στέλνει ο πατέρας του στην Αθήνα για καζάντι

όπου δουλεύει σε βυρσοδεψία και σ' ένα τυπογραφείο. Αρρωσταίνει η μάνα του κι επιστρέφει στο χωριό. Κοντά στον Μήτσο τον Αχλαδά που ήταν ένας από τους καλύτερους μαστόρους της εποχής, έμαθε την ξυλουργική τέχνη. Το χωριό μας φτωχό, δεν είχε αρκετή δουλειά, γι' αυτό κατεβαίνει ξανά στην Αθήνα, και δουλεύει σαν παραγιός στους μεγάλους συγχωριανούς και γαλατάδες, τον Δήμο Ι. Κόλλια και τον Νίκο Ευθ. Μπουκουβάλα (γιο της βαβάς της Ξούλας). Ένα διάστημα πηγαίνει και στο Λαύριο που δουλεύει ο πατέρας του στα μεταλλεία.

Τον Αύγουστο του 1926 μαζί με τους συνομηλικούς του, Μιλτιάδη Κυριαζή, Νίκο Τούμπα (Σαή), Αθαν. Τούμπα και άλλους κατατάσσεται στο 42ο Σύνταγμα Ευζώνων στη Λαμία και υπηρετεί τη θητεία του. Μετά το στρατό, εγκαθίσταται στην Αθήνα και εξασκεί το επάγγελμα του γαλατά, κάνοντας διανομή με σουστά και άλογο, σ' όλη την Καλλιθέα και Χαρόκπου. Καιρός πια για οικογένεια. παντρεύεται την γειτονοπούλα του με τα πράσινα μάτια, την Κρυσταλλία Π. Κόλλια (Καλόγερου) στις 20 Οκτώβρη 1932.

Μαζεύονται κοντά του στα πρώτα τους βήματα και τα κουινάδια του Χάραλαμπος και Γιώργος, και δημιουργεί μια όμορφη οικογένεια. Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος τον βρίσκει με 3 παιδιά. Όλη η οικογένεια για ασφάλεια, με την έναρξη του πολέμου πηγαίνει στο χωριό, όπου γενιέται και το τέταρτο παιδί του ο Παναγιώτης.

Ήδη έχει φτιάξει ωραίο λιθόκτιστο σπίτι, που μένει η θετή του μάνα η Γεροτζίλενα. Εδώ τώρα, γίνεται πάλι γεωργός, ξυλουργός, κεραμοποιός και κατά διαστήματα, εργάτης γραμμής στο σιδηρόδρομο (ΣΕΚ). Το καλοκαίρι του 1943, σαν εκπρόσωπος του χωριού ορίζεται υπεύθυνος στα βουνά να παίρνει από τους Αι Θυμιώτες τσοπάνιδες, που είχαν ενοικιάσει τα λιβάδια της Τρούπης, ένα ποσοστό από τα προϊόντα τους σαν ενοίκιο, ήτοι μαλλιά και γάλα.

Το φθινόπωρο, αρχές χειμώνα του 1943, σκοτώνονται από μια ιταλική χειροβομβίδα τα δυο αγγελοῦδια της οικογένειας, ο Αριστοτέλης και ο Βασιλάκης, ενώ τραυματίζεται σοβαρά και η γιαγιά Βασίλω, την οποία καίνε ζωντανή οι γερμανοί φασί-

στες και οι έλληνες συνεργάτες τους. Την επόμενη άνοιξη, 22 Απρίλη 1944, κάψανε το χωριό μας ολόκληρο, ημέρα του Πάσχα...

Τα παιδιά αναπληρώθηκαν με τον Βασίλη και τη Γιάννα. Ο εμφύλιος πόλεμος βρίσκει τον μπάρμπα Μήτσο ξυλοδέτη στην διάνοιξη της γαλαρίας του Μπράλου. Με τα χρήματα που έβγαλε στη γαλαρία, αγοράζει οικόπεδο στο ιπποδρόμιο κοντά, ένα σπιτάκι, μαζεύεται η οικογένεια και ξεκινάει καινούργιος αγώνας. Ένας αγώνας που όλοι τον έχουμε γευτεί γιατί είναι σχετικά πρόσφατος. Με τη γυναίκα του τη θεια Κρυστάλλω, πάντα μαζί παντρεύουν τα παιδιά τους, βλέπουν εγγόνια, ακούνε το όνομά τους και οι δυο. Ζουν χαρούμενοι κι ευτυχισμένοι μέχρι τις 6.7.1996 που φεύγει για πάντα η γυναίκα του, ακολουθεί ο χαμός του παιδιού του, του Παναγιώτη, στις 9.4.2001. Πένθος. Ζει στο σπίτι του μόνος, με τη φροντίδα των παιδιών και των νυφάδων του, αλλά και την ευχάριστη παρέα των εγγονιών του, μέχρι και λίγες ημέρες πριν τον θάνατό του από πνευμονικό οίδημα.

Κηδεύτηκε στην Κουκουβίστα όπου έγινε και το μνημόσυνο παρουσία παιδιών, εγγονών, κουνιάδων με τις οικογένειές τους. Ανήψια, συγγενείς, συγχωριανοί και φίλοι. Τον αποχαιρέτησαν και τον τίμησαν.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Κουκουβίστας που τον σκέπασε.

Ο γιός του Ευάγγελος Τσιρώνης

ΖΗΣΗΣ ΑΧΛΑΔΑΣ (1916-2003)

Στις 25.5.03 σε ηλικία 87 ετών έφυγε από κοντά μας ο Ζήσης Αχλαδάς. Ο τελευταίος γιός του Λάμπρου και της Βασιλικής Αχλαδά (Ζετσολάμπρου).

Η νεκρώσιμη ακολουθία ψάλθηκε στο απέρητο παρεκκλήσι της Αγίας

Ελένης στο Κεφαλόβρυσο επειδή στον Άγιο Γεώργιο του χωριού γινόταν η μαρμαρόστρωση του δαπέδου.

Τον ύστατο χαιρετισμό προς τον εκλιπόντα Ζήση Αχλαδά απηύθυναν με πολύ αγάπη και βαθιά συγκίνηση οι συγχωριανοί μας Βαγγέλης Τσιρώνης και Δημήτριος Ν. Κόλλιας (Καραμήτρος).

Για τον Ζήση Αχλαδά θα μπορούσε κανείς να πει και να γράψει τόσα πολλά και καλά λόγια που δεν θα επαρκούσε ολόκληρη η έκδοση της εφημερίδας μας.

Γεννήθηκε στο χωριό μας Καλοσκοπή το 1916 μεγάλωσε στο χωριό, το αγαπούσε με πάθος γι αυτό το υπηρέτησε μέχρι τα γεράματά του. Ο πόλεμος του 1940 τον βρήκε κληρωτό στρατιώτη και γιαυτό υπηρέτησε στην πρώτη γραμμή στο Αλβανικό μέτωπο. Όταν η Ελλάδα στέναζε κάτω από την ΙταλοΓερμανική Κατοχή οργανώθηκε και συμμετείχε στην Εθνική Αντίσταση.

Εντάχθηκε στο Εφεδρικό ΕΛΑΣ και έλαβε μέρος στη μάχη του Σταθμού της Αμφίκλειας. Τιμήθηκε με δίπλωμα και μετάλλιο της Εθνικής Αντίστασης. Την μετακατοχική ανώμαλη περίοδο διατέλεσε πρόεδρος της κοινότητας Καλοσκοπής.

Παντρεύτηκε την Γεωργία (το γένος Μαλιβίτση) με την οποία απέκτησε τρία παιδιά, τον Λάμπρο, τον Δήμο 4 ετών και ένα αβάπτιστο αγόρι που χάθηκαν από τις κακουχίες της

κατοχής. Ο μπάρμπα Ζήσης αγαπούσε με πάθος την Κουκουβίστα και ζούσε μόνο για αυτήν.

Ήταν εργατικός και τίμιος μπροστά της σε όλες τις κοινοτικές εργασίες του χωριού. Συμμετείχε πάντα στην αποκατάσταση και καθαριότητα των δρόμων στο άνοιγμα αυλακιών για πότισμα.

Τέλος ήταν πολύ εργατικός, ακούραστος, τίμιος και κοινωνικός άνθρωπος. Ήταν καλός πατριώτης και χωριανός, καλός γείτονας και άριστος οικογενειάρχης. Η απώλεια του αξέχαστου μπάρμπα Ζήση γεμίζει με αισθήματα οδύνης την οικογένειά του, τους συγχωριανούς του, τους συγγενείς και τους φίλους του.

Ας είναι αιώνια η μνήμη του.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ Γ. ΠΡΙΟΒΟΛΟΣ

(1924-2003)

Γεννήθηκε στις 27 Μαΐου 1924 στην Καλοσκοπή Παρνασσίδος.

Αποφοίτησε από τη Σιβιτανίδειο Σχολή με άριστα, συνέχισε στη Σχολή Μηχανικών Σ.Τ.Υ.Α. και το 1940 μπήκε στην Πολεμική Αεροπορία. Το 1941, έφυγε από την Κρήτη για τη Μ. Ανατολή. Για τη δράση του στη Μάρσα - Ματρούχ, όπου υπηρέτούσε στην 335 Μοίρα Διώξεως / Βομβαρδισμού, ως τεχνικό στέλεχος, παρασημοφορήθηκε με τις ανώτατες διακρίσεις.

Όταν επέστρεψε, το 1944, συνέχισε την καριέρα του στην Πολεμική

Αεροπορία, μετεκπαιδευόμενος σε Αμερική και Αγγλία. Το 1959 παντρεύτηκε την Πόπη Αναγνώστου και δημιούργησε μια αγαπημένη οικογένεια με δύο κόρες. Το 1974 αποστρατεύτηκε με το βαθμό του Σμηνάρχου και η Αεροπορία τον τίμησε και πάλι με τα ανώτατα μετάλλια. Έκτοτε και έως το 1996 εργάστηκε στην εταιρεία AVIONIC, κι εκεί με μεγάλη επιτυχία. Πέθανε στις 25 Μαρτίου 2003 από χρόνια αναπνευστικό πρόβλημα. Ήταν από τα πιο αξιόλογα τέκνα της Καλοσκοπής και η αγάπη τους για αυτήν και τους χωριανούς μας πολύ μεγάλη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΟΥΖΑΚΗΣ
(1924-2003)

Στην 1.6.2003 και σε ηλικία 79 ετών απεβίωσε και κηδεύτηκε στο νεκροταφείο Χαλανδρίου ο Δημήτριος Μουζάκης.

Ο αξέχαστος Δημήτρης είχε γεννηθεί στη Ζάκυνθο και το 1923 παντρεύτηκε με την χωριανή μας Αγγελική (Κούλα) Ιωάννου Μαλιβίτση με την οποία απέκτησαν δύο παιδιά. Ο αποβιώσας επισκεπτόταν συχνά το χωριό εκτός από τα τελευταία χρόνια που είχε κλονισθεί η υγεία του.

ΑΛΕΚΟΣ ΚΩΝ. ΒΛΑΧΟΣ
1932-2003

Έχει φύγει από κοντά μας ο Αλέξανδρος Βλάχος. Είχε γεννηθεί στο χωριό το 1932 και στη συνέχεια σταδιοδρόμησε στην Ελληνική Αστυνομία.

μία. Δημιούργησε οικογένεια και απέκτησε δυο αξιόλογα παιδιά. Υπήρξε υπόδειγμα χωριανού και φίλου. Τα τελευταία χρόνια είχε σοβαρά κλονισθεί η υγεία του.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΥ ΒΛΑΧΟΣ
(1936-1983)

Έχουν συμπληρωθεί περίπου είκοσι χρόνια από τότε που χάσαμε τον εξάιτετο χωριανό μας Παναγιώτη Κ. Βλάχο. Ο Παναγιώτης είχε γεννηθεί στο χωριό το 1936, είχε τελειώσει το γυμνάσιο της Άμφισσας και υπηρέτησε στην ελληνική αεροπορία. Είχε δημιουργήσει οικογένεια με δυο εξαιρετες κόρες οι οποίες με τη σειρά τους δημιούργησαν τις δικές τους οικογένειες.

ΑΡΓΥΡΩ ΚΟΤΣΑΡΙΔΟΥ
(ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΟΥ) 1920-2003

Στις 30 Μαΐου 2003 απεβίωσε και κηδεύτηκε στην Παύλιανη η Αργυρώ Κοτσαρίδου, κόρη του Γεωργίου και

της Παναγιώτας Χριστοδούλου - Καραγιώργου. Είχε γεννηθεί στην Καλοσκοπή το 1920 και το 1949 παντρεύτηκε στην Παύλιανη και από το γάμο της απέκτησε τρία παιδιά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ
(1932-2003)

Απεβίωσε στις 9.6.2003 ο Δημήτρης Θεοχάρης του Γεωργίου. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1932 αλλά πέρασε τα παιδικά και νεανικά του χρόνια στην Καλοσκοπή.

Εργάστηκε επί 35 χρόνια στον ΟΤΕ από όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Παντρεύτηκε την Αικατερίνη Τριανταφύλλου με την οποία απέκτησαν τρία παιδιά. Το Γιώργο, την Ελένη και τη Βασιλική. Κύριο χαρακτηριστικό του ήταν η ευγένεια του χαρακτήρα του.

Καλός οικογενειάρχης και πατέρας. Πάσχιζε πάντα για το καλύτερο. Προσπαθούσε να προσφέρει τα πάντα με μοναδικό αντάλλαγμα την ευχαρίστηση και ικανοποίηση των αγαπημένων του προσώπων.

Αν και η παρουσία του στο χωριό δεν ήταν ιδιαίτερα συχνή τα τελευταία χρόνια, όμως πάντα ο νους του ήταν εκεί.

Ήταν γιος του μπάρμπα Γιώργου Θεοχάρη που έζησε μέχρι τα 97 ακμαϊότατος.

Το 40ήμερο μνημόσυνο για την ανάπαυση της ψυχής του έγινε στις 13.7.2003 στον Ιερό Ναό του Προφήτη Δανιήλ στην Αθήνα.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΑΣ ΞΕΧΝΟΥΝ

	€		€
220 Βλάχος Νικόλαος Φ. (Παρόριον)	20	242 Μαθαίου Ευάγγελος του Αλεξ. στη μνήμη Ζ. Αχλαδά	100
221 Γεωργίου Νικόλαος	20	243 Φίκας Περικλής του Νικ. στη μνήμη Ζ. Αχλαδά	50
223 Οικ. Εφόρου Γεωργίου στη μνήμη του ανηψιού τους Σμηνάρχου Ευθυμίου Γ. Πριοβόλου	50	244 Φίκα Βάσω στη μνήμη Ζ. Αχλαδά	20
224 Πριοβόλος Δημήτρης Γ. (Λάρισα) στη μνήμη των Πριοβόλου Ευθυμίου, Πριοβόλου Λαυρία, Βλάχου Μαρίας Παναγ. & Βλάχου Αικατερίνη Παναγ.	300	245 Φίκα Ελένη στη μνήμη Ζ. Αχλαδά	20
225 Μαλεβίτσης Γιώργος (ΗΠΑ)	25	246 Κόκορης Σεραφείμ	15
225 Οικ. Τσίγα Ιωάννη του Ευαγγ. στη μνήμη του γιού τους Βασίλη	50	248 Μαλιβίτσης Ιωάννης (Άγιος Δημήτριος)	8
227 Οικ. Γεωργίου & Μαρίας Δρόλια	30	249 Τσιρώνης Ευάγγελος στη μνήμη του πατέρα του Δημητρίου	20
228 Λίτσου Αικατερίνη Κ.	20	250 Κυρίτσης Δημ. του Παναγ. (Βόλος) στη μνήμη Ζ. Αχλαδά	20
229 Μπουκουβάλας Απόστολος	20	251 Δημάκου Μαριγώ στη μνήμη του συζύγου της Νικολάου	20
230 Βασιλείου Βασίλης	15	252 Αχλαδάς Λάμπρος στη μνήμη του πατέρα του Ζ. Αχλαδά	100
231 Κατσανιώτης Ηλίας (ΗΠΑ)	100	253 Χριστίδης Γεώργιος & Μίνα στη μνήμη των γονέων τους Χαράλαμπου & Παναγιώτας Χριστίδη	215
232 Οικ. Κόλια Ιωάννα του Δημ. (Καλόγερου) στη μνήμη Δ. Τσιρώνη	80	254 Χριστίδης Γεώργιος & Μίνα στη μνήμη Ζ. Αχλαδά	215
233 Γκαβαλίνης Γιώργος (Θεσ/νίκη)	80	255 Τομαράς Γεώργιος Αθ.	10
234 Γκαβαλίνης Ευθύμιος (Θεσ/νίκη)	20	256 Οικ. Καλτσά Κων/νος του Γεωργίου	15
235 Σκουρτιά Ασημίνα Ευθ. (Θεσ/νίκη)	15	257 Θανάσης & Κυριάκος Τούμπας του Γ.	100
236 Φίκα Ελένη στη μνήμη της θείας της Μαρίας Ευθ. Μαλιβίτση που ζούσε στο Seattle (ΗΠΑ) και δεν μας είχε ξεχάσει στα δύσκολα χρόνια της κατοχής	20	258 Βλάχος Αθανάσιος (Γραβιά)	10
237 Παπανικολάου Παν. (Λιβαδιά)	30	259 Βλάχος Δημήτριος του Αθαν. (Θεσ/νίκη)	10
238 Τάκης και Βούλα Μιχαλοπούλου (Κόλλια) στη μνήμη του μπατσανάκη & γαμβρού τους Δ. Τσιρώνη	50	260 Κυρίτση Δημήτριος & Βασιλεία (Βόλος) στη μνήμη των γονέων των Παναγιώτη & Άννας Κυρίτση	10
239 Μώρης Λουκάς του Ν.	20	261 Οικ. Νικ. Καραγιάννη στη μνήμη Δημ. Θεοχάρη	20
240 Αχλαδάς Νίκος του Χαρ. (Λαμία) στη μνήμη Ζήση Αχλαδά	20	262 Χριστοδούλου Επιστήμη στη μνήμη του συζύγου της Ιωάννη	20
241 Ραπτόπουλος Αθανάσιος στη μνήμη Ευθ. Πριοβόλου	50	263 Λάμπρος Αχλαδάς και Ελένη (Άλας) στη μνήμη του αγαπημένου του θείου Ζήση Αχλαδά	100
		264 Γεώργιος & Ειρήνη Κωστούρου στη μνήμη του αγαπημένου του θείου Ζήση Αχλαδά	30
		265 Πόπη Πριοβόλου στη μνήμη του συζύγου της Ε. Πριοβόλου	50

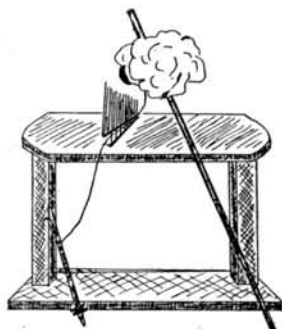
ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Λάμπρος Ζ. Αχλαδάς στη μνήμη του πατέρα του Ζήση Αχλαδά	150	Μαρία Τσιρώνη - Δόνα	30
Στη μνήμη Δημ. Τσιρώνη		Οικ. Βασ. Δημ. Τσιρώνη	50
Βασιλείου Ε. Τσιρώνη	50	Οικ. Ευαγγ. Δημ. Τσιρώνη	50
Ιωάννα Στεργίου Τσιρώνη-Στρατούλη	30	Τσιρώνης	40
Βασίλ. Στεργ. Τσιρώνης	30	Ιωάννης Ευαγγ. Τσίγας στη μνήμη του γιού τους Βασίλη	50
Ανθούλα Στεργ. Τσιρώνη	30	Γεώργιος Έφορος	500

*Ευχαριστούμε θερμά όσους με οποιοδήποτε τρόπο
συμπαραστάθηκαν στο βαρύ πένθος μας
για το θάνατο του πατέρα μας Ζήση Αχλαδά.
Οικ. Λάμπρου & Ντίνας Αχλαδά*

Η ΚΑΛΟΣΚΟΠΗ ΚΑΙ Η ΛΑΪΚΗ ΟΙΚΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ

του λαογράφου Γιώργου Χασιακού

Σύνεργα ύφαντικής (λανάρι, ρόκα, μέ, τουλούπα και αδράχτι).

Προλογικά: Από τη «Νέα Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» του Χάρη Πάτση (έκδοση 1977, τόμος 14ος, σελ. 712), που περιλαμβάνει το λήμμα Καλοσκοπή, με στατιστικά στοιχεία του χωριού, καθώς κι ένα άρθρο του Γ. Χασιακού, με τίτλο «Λαϊκή Οικοτεχνία», αναδημοσιεύουμε τα ως άνω, για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι. Ο Γ. Χασιακός υπήρξε συνεργάτης της Νέας Ελληνικής Εγκυκλοπαίδειας του Χ. Πάτση, όπου έχουν δημοσιευτεί και άλλα άρθρα του με λαογραφικό, ιστορικό και πολιτιστικό περιεχόμενο από το χώρο της Ρούμελης.

Καλοσκοπή (γεωγραφικά). Χωριό κι έδρα ομώνυμου κοινότητας, της επαρχίας Παρνασσίδας και το νομού Φωκίδας. Κάτοικοι 404 (1961). Υψόμετρο 1040. Έκταση 38 τ.χλμ. Καλλιεργήσιμη γη 2,7 τ.χλμ. Δάση 3 τ.χλμ. Ορεινή περιοχή.

Οι χωματώδεις βουνοπλαγιές του χωριού είναι κατάφυτες από ένα θάμνο, που λέγεται «σπάρτο». Οι χωρικοί βγάζουν από τα σπάρτα μια υφαντική ύλη, που κάνουν το σπαρτόγνεμα, απαραίτητο στις πολλαπλές ανάγκες τους. Σήμερα, που η βιομηχανία των συνθετικών καλύπτει όλες τις ανάγκες του ανθρώπου, το σπαρτόγνεμα έχει περάσει κιόλας στη λαογραφία. Κάθε σπάρτο, που μοιάζει με γιγάντιο σκατζόχοιρο ή αχινό, προβάλλει απειλητικά τα γκριζοπράσινα αγκαθωτά φύλλα του.

Στο τέλος του καλοκαιριού, που έχει ψηθεί (σκληρύνει) τη φλούδα από τα φύλλα του, είναι καιρός ν' ασχοληθούν οι

γυναίκες με το σπαρτόγνεμα. Ξεχύνονται στις βουνοπλαγιές με την ανατολή του ήλιου ή το απόγεμα με το ηλιόγεμα, για να γλυτώσουν από το αυγουσιάτικο λιοπύρι. Με τα κλαδευτήρια και ειδικά καμπυλωτά μαχαίρια κόβουν τα κλαδιά από τα σπάρτα και τα δένουν σε χερόβολα (μικρά δέματα) με τα ίδια τους τα φύλλα. Αφού μαζέψουν αρκετά χερόβολα, τα φορτώνουν σε κάποιο ζώο ή και στην πλάτη τους ακόμα και τραβούν προς το χωριό ιδρωκοπημένες. Αυτό γίνεται αρκετές ημέρες, φέρνοντας στο σπίτι τα χερόβολα. Κατόπιν τα βράζουν 1-2 ώρες μέσα σε καζάνια, για να μαλακώσει η φλούδα τους. Μετά το βράσιμο τα πηγαίνουν σε κάποια στέρνα και τα βάζουν μέσα στο νερό για 8-10 ημέρες, για να «αργάσουν» (μαλακώσουν) και να βγαίνει εύκολα η φλούδα τους. Μόλις τα φέρουν στο σπίτι, πρέπει να τα ξεφλουδίσουν προτού ξεραθεί η φλούδα. Στο «ξεφλούδισμα» όλη η οικογένεια βρίσκεται σε κίνηση. Η δουλειά αυτή γίνεται συνήθως το βράδυ, γιατί την ημέρα τρέχουν σε άλλες δουλειές. Με μια επιδέξια κίνηση, από πάνω προς τα κάτω, ξεφλουδίζεται όλο το κλαδί, γιατί έχει μαλακώσει η φλούδα. Το «νυχτέρι» κρατά κάθε βράδυ ως τις δώδεκα ή και αργότερα ακόμα. Τα χέρια όλων δουλεύουν ακούραστα, ενώ τα κορίτσια τραγουδούν παραδοσιακά τραγούδια και τα πειράγματα και τα γέλια δίνουν και παίρνουν....

Αφού μαζέψουν τις ίνες αρκετών ημερών, τις πηγαίνουν στο ποτάμι να τις «λευκάνουν». Με τον κόπανο (ξύλο μακρύ και πλακερό στο μπροστινό μέρος) κοπανίζουν τις ίνες πάνω σε μια πλάκα. Ύστερα από πολλά χτυπήματα φεύγουν οι εξωτερικές φλουδίτσες και οι ίνες μαλακώνουν και ασπρίζουν. Η ασπρόκτρινη υφαντική ύλη είναι έτοιμη για το λανάρισμα. Περνούν τις ίνες από το «τουρκολάναρο» (εργαλείο με μακριά βελόνια ίσαμε 10 πόντους) και μαλακώνουν το «μαλλί». Κατόπιν γίνεται το

γνέσιμο και κάνουν το «σπαρτόγνεμα». Κάθε γυναίκα βάζει μια τουλούπα στη ρόκα της και τραβάει το «μαλλί» στ' αδράχτι. Γνέθει το νήμα ψιλό ή χοντρό, ανάλογα με τον προορισμό του, για λεπτό ή για χοντρότερο ύφασμα και πιο βαρύ (στρωσίδι). Το νήμα από το αδράχτι το τυλίγει στο «τυλιγάδι» και γίνεται «τοικλιά». Ύστερα το βάφει με «πάνινη» βαφή (που είναι για τα βαμβακερά), σε όποιο χρωματισμό θέλει, που μένει ανεξίτηλο για πάντα.

Μόλις τελειώσει η φθινοπωρινή σπορά, είναι καιρός να υφάνει το «υφασίδι» της η νοικοκυρά που έχει έτοιμο τον αργαλειό της. Με ταχύτητα περνά τη σαίτα της πέρα δώθε ανάμεσα στις κλωστές και προχωρεί το ύφασμα με τα πολύχρωμα ζωνάρια. Το κοιτάζει η υφάντρα κάθε τόσο και λιγάκι και καμαρώνει για το δημιούργημά της, με πολλή ικανοποίηση. Την υφάντρα βοηθούν και τα άλλα μέλη της οικογένειας, για να βγάλει γρήγορα το υφασίδι, βάζουν τα τοικλιά στην ανέμη και μαζεύουν τα μασούρια στο μαγκάνι, που ένα ένα μπαίνουν στη σαίτα. Έχει να κάμει βελόντζες, στρώματα, στρωσίδια κ.ά. Μπορεί να μην είναι μάλλινα, αλλά τη δουλειά τους θα την κάμουν, γιατί το σπαρτόγνεμα (ντόπια πρώτη ύλη) αντικαθιστά το μαλλί και το βαμβάκι. Τα υφαντά με το σπαρτόγνεμα έχουν μεγάλη αντοχή. Δεν είναι, βέβαια, ζεστά όσο τα μάλλινα, ούτε δροσερά όσο τα βαμβακερά, αλλά εξυπηρετούν τις ανάγκες των χωρικών. Μπορεί να κουράζονται οι γυναίκες, ώπου να ετοιμάσουν το νήμα για την ύφανση, έχουν όμως δωρεάν την πρώτη ύλη από τη φύση. Πού νάβρισκαν χρήματα οι φτωχοί κάτοικοι του ορεινού χωριού, για ν' αγοράσουν μαλλί και βαμβάκι. Η «πενία» που «τέχνας κατεργάζεται», τους οδηγούσε σ' αυτή τη λύση. Έτσι τα έβγαζαν πέρα στο σκληρόν αγώνα της ζωής και συντηρούσαν μ' αξιοπρέπεια την οικογένειά τους...".

Ο ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ ΤΟΥ ΛΙΟΥΓΚΑ (ΔΑΝΙΗΛ)

Βασιλεία Γιασιράνη Κυρίτση

Στο χοροστάσι της Κουκουβίστας και πίσω από τη δεξιά πλευρά της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου, κατηφορίζει τσιμεντένιο (τώρα) μονοπάτι που οδηγεί σε ένα ερειπωμένο δίπατο σπιτικό της οικογένειας Δανιήλ και μερικά μέτρα πιο κει, στη ρεματιά υψώνεται στεκούμενο και αναπαλαιωμένο ένα κτίσμα. Ο νερόμυλος του Λιούγκα.

Παρά την ανανέωσή του εξωτερικά το κτίσμα θυμίζει τον παλιό μύλο, τους αλλοτινούς παλιούς καιρούς, τότε που τούτος ο χώρος κι η ρεματιά της Κρύας Βρύσης στοργικά υποδέχονταν τους κουρασμένους στρατοκόπους και τα υποζύγια τους να κουβαλάνε τον ιδρώτα της ζωής τους, να τον κάνουν ψωμί και ελπίδα για την επόμενη μέρα.

Περνώντας ο επισκέπτης δε θα δει τα ζωντανά δεμένα κάτω από τα δέντρα να τρώνε το σανό τους. Δε θα δει τον κυρ Αριστείδη να κάθεται και να περιμένει τους πελάτες του στη χειμωνιάτικη λιακάδα παίζοντας με το κεχριμπαρένιο κομπολόι του, ούτε τα στοιβαγμένα σακιά με το ζεστό και μοσχοβολημένο αλεύρι. Δε θα ακούσει τα βαρδάρια του μύλου να βροντάνε και τη φτερωτή να τραγουδά νανουρίζοντας με το μονότονο ήχο της.

Στον επισκέπτη όμως που γνωρίζει την Καλοσκοπή θα φέρει θύμησες θαμμένες στη λήθη του χρόνου ενός κόσμου του μόχθου, που πέρασε αφήνοντας έντονα τα σημάδια του.

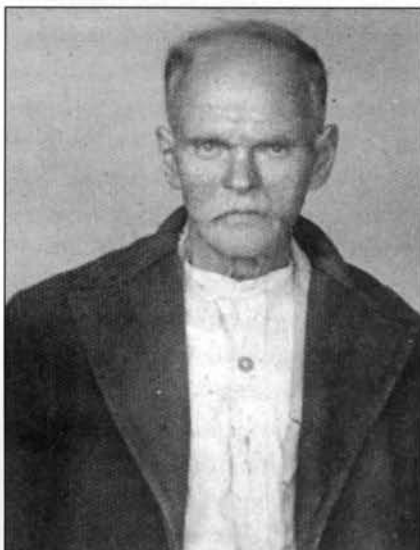
Οι Δανιηλέοι βρίσκονται στο χωριό στα μισά του 19ου αιώνα, γύρω στο 1850. Γνωστός γενάρχης είναι ο Γεώργιος Δανιήλ - Λιούγκας, (Δεν είναι γνωστό γιατί του δίνεται αυτό το παραγκώμι). Μυλωνάς στο επάγγελμα έχει το μύλο του στην περιοχή Τομπρούκι κάτω από το μύλο του Κα-

ραγιώργου.

Παντρεμένος με την Ασήμω Παπαξαξιάρχου συγχωριανή, ζει ειρηνικά και αποκτά 6 παιδιά, 2 αγόρια τον Γιάννη και τον Αριστείδη (1872) και 4 κορίτσια την Ευθυμία, τη Μαρία και τη Γιαννούλα.

Από τα κορίτσια η Μαρία και η Γιαννούλα πνίγονται ενώ πηγαίνουν στη δέση να βάλουν το νερό. Η μεγάλη νεροποντή τις αναγκάζει να απαγγιάσουν κάτω από το γεφύρι το οποίο όμως ξεχειλίζει και τα ορμητικά νερά του τις παρασύρει. Την επόμενη μέρα βρίσκουν τη μια στο Καστελιώτικο ρέμα και την άλλη στη θέση «Μανώλη». Λέγεται πως λίγο πριν το συμβάν, από το μύλο περνάει μια γύφτισσα η οποία προλέγοντας το μέλλον στη Γιαννούλα την πληροφορεί ότι «την Κυριακή θα αρραβωνιαστεί και τη Δευτέρα θα πνιγεί στο ποτάμι και θα πάρει μαζί της και μια αρσενική ψυχή». Τα λόγια της γύφτισσας φαίνεται πως την επηρεάζουν και πηγαίνει για τις ανάγκες του μύλου όχι με τον αδελφό της αλλά με την αδελφή της Μαρία.

Το τραγικό αυτό περιστατικό ανα-

Ο μπάμπας Αριστείδης Δανιήλ (Λιούγκας).

στατώνει την οικογένεια Δανιήλ η οποία μετακομίζει στο χωριό και μένει στα Ρα-

φτέικα αλώνια όπου έχει σπίτι. Τα αγόρια γεννημένα στον άλλοτε δήμο Δωριέων, παρακολουθούν και τελειώνουν το σχολαρχείο της Αμφισσας.

Πνεύματα ανήσυχα από τη φύση τους δεν περιορίζονται στην περιοχή να βρουν το επάγγελμά τους αλλά ξενιτεύονται πρώτα ο Γιάννης που γνωρίζει και αγγλικά και μετά ο Αριστείδης πηγαίνοντας στη Νότιο Αμερική, όπου εργάζεται στην κατασκευή των πρώτων σιδηροδρομικών γραμμών. Δεν είναι γνωστός ο χρόνος παραμονής τους εκεί. Όταν πάντως γυρίζει ο Αριστείδης μαζί με τον καρπό του μόχθου του κουβαλάει και μερικά καλά τουφέκια για να ικανοποιήσει την αρέσκειά του στο κυνήγι και να δώσει και κανένα σε όποιον μπορεί να το αγοράσει.

Τα χρόνια της ξενιτιάς τον ωριμάζουν και προσανατολίζεται να ακολουθήσει τα βήματα του πατέρα του και να γίνει μυλωνάς. Η πρώτη εγκατάσταση του μύλου γίνεται λίγο πιο πάνω από τον τωρινό και το κτίσιμο δεν είναι εύκολη υπόθεση. Ακολουθεί το σχέδιο και τις οδηγίες του πατέρα του δίνοντας τοπικό ύφος στο μύλο και χρησιμοποιώντας υλικά διαθέσιμα στην περιοχή, όπως η πέτρα.

Κινητήρια δύναμη του μύλου του είναι το νερό της Κρύας Βρύσης όπου εκεί έχει αρκετά κτήματα με μπόλικο νερό και την κατάλληλη «κρέμαση». Λίγα χρόνια αργότερα αποφασίζει να μεταφέρει το μύλο του λίγο παρακάτω στο σημερινό σημείο, για να αλέθει χειμώνα καλοκαίρι και να χρησιμοποιεί το νερό των δύο πηγών της

Κρύας Βρύσης και του Κεφαλόβρυσου. Δεν υπάρχει ούτε τρόπος μεταφοράς της μυλόπετρας ούτε δυνατότητα κατασκευής της αλλού. Έτσι τη στουρνάρω-πετρα που βρίσκεται στο χωράφι με τις καρυδιές του Λαίου τη φέρνει με κόπο και την επεξεργάζεται.

Το πολυμήχανο μυαλό του δουλεύει ενταντικά, παίρνει γρήγορες στροφές και παίρνει πολλές πέτρες τις δίνει στρογγυλό σχήμα, μήκους 80 πόντων και τις στηρίζει με σφήνες και σιδερένιο στεφάνι.

Έχοντας τα απαραίτητα συνθέτει τον υπαίθριο τύπο του μύλου ως εξής: Ο Αριστείδης κατευθύνει το νερό με αυλάκι σε βαρέλια, **«τα μυλοθά-ενα»** που έχουν σχήμα κώνου, που η έξοδος του στο **«σιφόνι»** το κάνει να πέφτει με πίεση και δύναμη στη **«φτερωτή»**. Κατασκευάζει μια καλύβα σε σχήμα γάμα, **«το ζουριό»** που το δάπεδό της καλύπτει με κορμούς δέντρων. Οι πλαϊνοί τοίχοι είναι ξύλινοι και η οροφή σκεπάζεται από τσίγκους ή κεραμίδια.

Μέσα στο **«ζουριό»** τοποθετεί τη **«φτερωτή»**, μια ρόδα που γύρω γύρω ακτινωτά έχει φτερά, **«τα κουτάλια»** και με την πίεση του νερού που βγαίνει από το σιφόνι γυρίζει η μυλόπετρα, που συνδέεται με άξονα στη φτερωτή. Η στροφή της **«φτερωτής»** είναι προς τα δεξιά και τα **«κουτάλια»** που βαρούν το νερό είναι και αυτά προς τα δεξιά. Με ένα ξύλινο εργαλείο το **«το δράκο»** κλείνει τα **«μυλοβάενα»** και ρυθμίζει τη ροή του νερού και την πίεση που θέλει.

Στο πάτωμα τοποθετεί την κάτω μυλόπετρα, **«παταριά»** η οποία είναι σταθερή. Από τη **«φτερωτή»** βάζει έναν άξονα δέντρινου που βγαίνει στην κάτω μυλόπετρα και λέγεται **«αδράχτι»**. Στην κορυφή του άξονα υπάρχει ένα σίδερο, **«το βασιλικό»**, το οποίο στηρίζεται με τη σιδερένια σε τετρά-

Η μυλόπετρα στο μύλο του μπάμπα Αριστείδη.

γωνο ξύλο από πλάτανο για να μην κουνιέται. Αυτό συνδεδεμένο με τη σιδερένια **«χελιδόνα»** γυρίζει την επάνω μυλόπετρα, την **«απαναριά»**.

Κάτω από αδράχτι βάζει ένα σιδερένιο εργαλείο το **«κεντρί»** που στηρίζεται σε ξύλο για να σηκώνει την επάνω μυλόπετρα και να δίνεται η ευχέρεια να κανονίζει πόσο χονδρό θέλει το άλεσμα. Στο κέντρο της μυλόπετρας τοποθετεί ένα ξύλινο εργαλείο, το **«πανωμύλι»**. Είναι στρογγυλό με δοντάκια και το τοποθετεί για να πέφτει το στάρι στη μυλόπετρα. Έπειτα τοποθετεί το ξύλινο **«κουβούκλιο»** για να μην πετάγεται το αλεύρι. Πάνω τοποθετεί το ξύλινο σκαφίδι σε σχήμα χωνιού **«το καρύκι»** για να πέφτει το σιτάρι στην πέτρα. Για να ρυθμίζει την ποσότητα των δημητριακών του σιταριού, καλαμποκιού και ρεβυθιού βάζει ένα ξυλάκι πάνω στο **«καρύκι»** και το στρίβει με ένα σχοινί. Η λογική της λειτουργίας του μύλου είναι απλή. Το νερό που έρχεται από το αυλάκι εισέρχεται στην κορυφή του **«μυλοβαενιού»** το γεμίζει και εξέρχεται με πίεση από τη βάση του κινώντας τη μικρή οριζόντια **«φτερωτή»**. Ο άξονας της **«φτερωτής»** μεταδίδει την κίνηση στην επάνω μυλόπετρα. Ο καρπός τοποθετείται στο **«καρύκι»** από όπου πέφτει ανάμεσα στις μυλόπετρες και αλέθεται. Το άλεσμα του σιταριού και των άλλων δημητριακών αποτελεί

πραγματική ιεροτελεστία. Την εποχή του αλέσματος τότε που το νερό του Κεφαλόβρυσου είναι από την πλευρά του μύλου οι κάτοικοι το γνωρίζουν και πηγαίνουν στο μύλο. Μαζεύονται συντροφικές στον αυλόγυρο στη βαθύσκιωτη ρεματιά και ο κυρ Αριστείδης δουλεύει σε εικοσιτετράωρη βάση, μέρα νύχτα, να εξυπηρετήσει τους πελάτες του που έρχονται από τα γύρω χωριά, την

Κάνιανη (Οινοχώρι), τα Καστέλια κ.λπ. αλλά και από το χωριό. Τους περιμένει πάντα καλόκαρδος, τους βοηθάει να ξεφορτώσουν τα ζώα, να τα δέσουν στο υπόστεγο του σπιτιού του, λίγα μέτρα πιο πέρα, να τοποθετήσουν τα σακιά και να περιμένουν τη σειρά τους.

Αλέθει ο μύλος του Λιούγγα για μέρες συνεχόμενες χωρίς ξεκούραση για το μυλωνά παρά καμιά ωρίτσα ύπνου που τον ξεκλέβει ακουμπισμένος σε μια άκρη του **«ζουριού»**. Κι όταν τύχει από την πολλή δουλειά ο μύλος να **«στομώσει»** τότε ο καλός μυλωνάς χαράζει την κάτω μυλόπετρα με τα **«μυλοκόπια»** και της κάνει δοντάκια για να τριβει καλύτερα.

Όταν τελειώνει το άλεσμα φορτώνονται πάλι τα ζώα και οι συντροφικές ξεκινούν νύχτα για να βρίσκονται με το χάραμα στα χωριά τους. Η αμοιβή του, το **«ξάι»** είναι η αναλογία του κόπου του σε αλεύρι. Μόλις οι πελάτες φέρουν το άλεσμα ο Αριστείδης το ζυγίζει με το **«καντάρι»**. Στο τέλος της εργασίας του το ξαναζυγίζει και παίρνει τη **«σέσουλα»** το μερίδιό του, 3%. Σε περίπτωση που υπάρχει φύρα, τότε χάνει και παίρνει από τον πελάτη του λιγότερο **«ξάι»**. Στους μύλους της Κουκουβίστας δεν εφαρμόζεται πάντα η ίδια διατίμηση.

Τους χειμωνιάτικους μήνες παίρνει νερό από την Κρύα Βρύση, αλλά δεν έχει συχνά πελάτες. Τότε μπορεί

να ασχολείται με οικοδομικές εργασίες αλλά και με ξυλουργικές μια και στο νερόμυλο έχει συνδέσει πριόνι να κόβει ξύλα. Στην προσωπική του ζωή δεν κακοπερνάει από το γάμο του. Παντρεμένος με την Ευθυμία Γιάτσου αποκτά τρία παιδιά, το Δημήτριο, Αικατερίνη και τη Δήμητρα.

Με τον αδερφό του έχει καλές σχέσεις. Μόλις ο Γιάννης επιστρέφει από την Αμερική, μετά από περιπλανήσεις έρχεται στο χωριό να ζήσει μόνιμα. Φτιάχνει κι αυτός το δικό του μύλο, σαν καλός μάστορας, όπως όλοι οι Λιουγγαίοι, κάτω στο Τομπρούκι, στα 1939, φτιάχνει αυλάκι δίπλα στο γεφύρι του Καραγιώργου να φέρει το νερό από το ποτάμι στο μύλο. Όμως δεν είναι γραφτό του να ζήσει και να κρατήσει για καιρό το μύλο στη θέση που τον έφτιαξε ο πατέρας του. Στα δύσκολα χρόνια του Εμφυλίου, στο τέλος του καλοκαιριού του 1947, συλλαμβάνεται μαζί με δύο συχωριανούς του από τους αντάρτες και εκτελείται στο νεκροταφείο του χωριού.

Μέχρι τα βαθιά του γεράματα, ο κυρ Αριστείδης, είναι το «μάτι» του γιού του Δημήτρη που παίρνει τη θέση του στο μύλο ο οποίος λειτουργεί ως το 1950 περίπου. Ακολουθώντας την τεχνολογική πρόοδο της οικογένειας ο Δημήτρης με επιδεξιότητα καλού μάστορα, τον επισκευάζει.

Οι τοίχοι του γίνονται από πέτρα, το πάτωμα στρώνεται με τσιμέντο και οι μυλόπετρες ανανεώνονται. Με τη βοήθεια του Μήτσου Π. Κυρίτση που κάνει τις μεταφορές στο χωριό έρχονται οι μυλόπετρες από τον Πειραιά σε κομμάτια και τις συναρμολογεί ο ίδιος στο μύλο, στηρίζοντας την κάτω μυλόπετρα σε πλαίσιο με βίδες. Η ζωή του σα μυλωνάς δε διαφέρει και πολύ από του πατέρα του. Οι έγνοιες και τα βάσανα της δουλειά παραμένουν ίδια. Όταν βουλώνουν τα «μυλοβάνα» και πρέπει να καθαριστούν φτιάχνει μια σχάρα πάνω από τα «μυ-

λοβάνα» και αργότερα για μεγαλύτερη ευκολία τοποθετεί σχάρα στο κανάλι να έρχεται το νερό καθαρό.

Μερικοί πελάτες διαμαρτύρονται για το σχήμα το αλευριού που γίνεται στοτρογγυλό, δηλαδή ούτε πολύ

ψιλό, ούτε πολύ χοντρό, εφόσον έχει πίτουρο μέσα για να κρατάει το ψωμί μαλακό. Ο κυρ Μήτσος είναι χαμηλών τόνων και παραμένει ήρεμος όσο γίνεται. Και όταν παρουσιάζονται κάποιιοι από το χωριό ή τα γύρω κοντινά χωριά να αλέσει τα αλέσματά τους χωρίς την προκαθορισμένη σειρά, με το χαμόγελο εξυπηρετεί και κάνει αλλαγές ανάλογα με την προσωπική σχέση που έχει μαζί τους και με την ποσότητα του αλέσματος.

Λίγο καιρό πριν πεθάνει ο πατέρας του το 1955, ο Δημήτρης παντρεύεται τη Βασιλική, κόρη του Βλαχόγιαννου η οποία τον βοηθά και του συμπαραστέκεται ως άξια και υπομονετική συντρόφισσα. Μαζί της αποκτά την Ευθυμία και τον Αριστείδη συμπληρώνοντας την οικογενειακή ευτυχία. Μέχρι το 1967 περίπου λειτουργεί ο μύλος παρόλη τη βιομηχανοποιημένη παραγωγή και την εσωτερική μετανάστευση που πληγώνει το χωριό. Ακολουθεί νεκρή περίοδος και ο μυλωνάς Μήτσος Λιούγγας αλλάζει επάγγελμα. Γίνεται μαραγκός, υδραυλικός και αντιμετωπίζει τις ανάγκες του για τις σπουδές των παιδιών του.

Σήμερα μορφωμένα και τακτοποιημένα επαγγελματικά καμαρώνουν για την κληρονομιά που τους αφήνει καλοδιατηρημένη ο γέρο Μήτσος Δανιήλ – Λιούγγας, που είναι θησαυρός για την οικογένεια με τα υλικά του τεκμήρια αλλά κληρονομιά τοπικής

Ο σημερινός ιδιοκτήτης του μύλου Δημήτριος Α. Δανιήλ σε παλιότερη φωτογραφία.

λαϊκής τέχνης και παράδοσης αφού θυμίζει τον κόσμο του μόχθου που πέρασε και τον αγώνα του για την καθημερινή επιβίωση.

Ακόμη και σήμερα στη μνήμη των γεροντότερων του χωριού που διαβαίνουν το μονοπάτι αχολογούν τα υποζύγια σαν πλησιάζουν στο μύλο και όμορφοι φαντάζουν οι ακούραστοι στρατοκόποι σαν κουβεντιάζουν χαρωπά με το γέρο Αριστείδη τρώγοντας το ψωμοτύρι τους όση ώρα υπομονετικά περιμένουν να γίνει το αλέσμά τους.

Καλό είναι οι σημερινοί «άρχοντες» του τόπου και οι πολιτιστικοί σύλλογοι Αθηνών και Λαμίας να φροντίσουν να μην παραδοθεί στη φθορά του χρόνου και στη λήθη, αλλά να γίνει τόπος που να μπορεί να τον επισκεφτεί ο ξένος επισκέπτης που έρχεται στο χωριό αλλά και τόπος πολιτιστικής κληρονομιάς του χωριού μας τα «απέθαντα κτίσματα».

Μαρτυρίες: Δημήτρης Α. Δανιήλ, Βασιλική Δ. Δανιήλ, Ευφροσύνη Κ. Τσίγα..

Πηγές: Περ. «Στερεά Ελλάς», Αύγ. 1995., Μ. Σιγαλού «Οι νερόμυλοι» Σεπτ. 2000, Περιοδικό «Εμείς και η Τράπεζα», τ. 17 Ιούλιος 2001, περιοδ. «Κουκουβίστα», τ. 114, Οκτ.-Δεκ. 1999, Εγκυκλοπαίδεια «ΔΟΜΗ» λήμμα «νερόμυλος», εφημ. «Καθημερινή» Επτά Ημέρες, Ελληνικοί Νερόμυλοι.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Δυνατότητες για να περάσουμε ένα αξέχαστο καλοκαίρι στο χωριό υπάρχουν πολλές. Το έχουμε γράψει επανειλημμένα. Μπορεί κανείς να χαρεί πεζοπορία στα όμορφα μονοπάτια του χωριού και να ξεκουραστεί στον ίσκιο των αιωνόβιων δένδρων.

Διαφορετικό βέβαια χρώμα δίνει του Ιουλίου το πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής και οι εκδηλώσεις που οργανώνουν οι τρεις Σύλλογοι με την συμπράξη της εκκλησίας και του Τοπικού Συμβουλίου.

Έτσι για την περίοδο από 10 μέχρι και 20 Αυγούστου 2003 έ-

χουν προγραμματισθεί:

Τετάρτη, 13/8: Μουσική βραδιά από ορχήστρα νέων που μας προσφέρει η Νομαρχία Φωκίδας.

Πέμπτη, 14/8: Εσπερινός στην Παναγιά και στη συνέχεια γλέντι στο προαύλιο με το παραδοσιακό λουκούμι του Συλλόγου Λαμίας (μουσική κάλυψη Χρήστος Ψωμάκης).

Παρασκευή, 15/8: Εκκλησιασμός το πρωί στην Παναγιά και αρτοκλασία του Συλλόγου Λαμίας. Το απόγευμα αγώνας δρόμου του Αθλητικού Ομίλου Άγγελος Σίμος.

Το βράδυ διασκέδαση στην κε-

ντρική πλατεία με ζωντανή ορχήστρα (κλαρίνα κ.λπ.) που θα μας κρατήσουν συντροφιά μέχρι τις πρωινές ώρες. Έχουμε μάλιστα φροντίσει να υπάρχουν τραπεζάκια με καθίσματα ώστε να είναι άνετη η παραμονή εκείνων που δεν θα χορεύουν.

Σάββατο, 16/8: Χορευτική βραδιά της νεολαίας στο Κεφαλόβρυσσο που οργανώνεται από τον Αθλητικό Σύλλογο.

Κυριακή, 17/8 Αιμοδοσία:

Δεν έχει καθοριστεί η ημερομηνία των μαθημάτων περιβάλλοντος για παιδιά ηλικίας από 4 έως 14 ετών.

φωτογραφίες που σώθηκαν

Η οικογένεια Νικ. Μαλιβίτση κοιτάζει το φακό, στην Αγία Τριάδα το 1935. Η Μαγδαληνή Ν. Μαλιβίτση με τα παιδιά της, τη Βασιλική, την Ελένη και το Θανάση.

ΠΕΡΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟΣ

Ενοχλήσεις στο λαιμό, στις φωνητικές του χορδές, είχε ο ιερέας μας παπα Γιάννης Λευκαδίτης και οι γιατροί του συνέστησαν φαρμακευτική αγωγή και προσωρινή αποχή από τα καθήκοντά του. Του ευχόμαστε περαστικά και σύντομα κοινά μας.

Λογιστική Φοροτεχνική Υποστήριξη

Θεοδόσης Γ. Δρόλιας

Πτυχιούχος Οικονομικού Πανεπιστημίου Πειραιώς
Μέλος Οικονομικού Επιμελητηρίου

- Τήρηση βιβλίων - Λογιστικός έλεγχος
- Σύνταξη δηλώσεων - φορολογικές συμβουλές
- Ενάρξεις - Μεταβολές - Διακοπές
- Μελέτες επιχειρηματικής οργάνωσης & έρευνας

Παναγ. Γρηγορούσας 27, Ζεφύρι
Τηλ/fax.: 210 2389572, Κιν.: 6937065310
6944290352

“Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ”

Τριμηνιαία Εφημερίδα

Ιδιοκτησία: Σύνδεσμος Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας “Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ”

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο-Εκδότης: Αθ. Ν. Μαλεβίτσης, Πρόεδρος Διοικ. Συμβουλίου)

Πειραιώς 4 • Αθήνα • 104 31 • τηλ.: 52.38.158

ΗΛ. Σελιδοποίηση - Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΒΕΕ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 24 • ΤΗΛ. 5227552